

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 185-24 EKİM 1978 FİYATI 5 TL

DEMOKRASİ SINAVI

FAŞİST KATLİAM DÜNYA BASININDA LANETLENİYOR

Ankara'da 9 Ekim günü yedi Türkiye İşçi Partili'ye karşı düzenlenen faşist katliam dünya basınında nefretle karşılandı. Avrupa ülkelerinin ileriici kamuoyunu yansıtan yayın organları, katliam olayını şiddetle kınarken, olayın sorumluluğunun açık ve gizli faşist örgütlere ait olduğunu özellikle belirttiler. 9 Ekim günü faşist katliamın Türkiye kamuoyuna duyurulması için TRT Televizyonununun 18.30 haber bülteni beklenirken, dünyanın en büyük ajansları daha öğlen saatlerinde haberi bütün dünyaya yaymışlardı. BBC radyosunun aynı gün saat 14.00 haber bülteninde de olaya geniş yer verilmişti.

ÖLKÜ OCAKLI KOMANDOLAR

Türkiye İşçi Partili yedi sosyaliste karşı düzenlenen hunharca cinayeti, Fransız *L.Humanite* gazetesi "Ankara'da faşist katliamı" başlığıyla verdi. Katledilen sosyalistlerin bir gün önce Partilerinin bir toplantısına katıldıklarını bildiren *L.Humanite* katliamın Ölkü Ocakları üyesi komandolar tarafından gerçekleştirildiğini de belirtti. Gazete bütün demokratik örgütlerin faşistlerin bu yeni cinayetine protesto etkileri ve katillerin cezasız kalmamasını talep ettikleri anladıktan sonra şöyle dedi: "Bu terörist ve faşist eylemleri yöne-

ten Milliyetçi Hareket Partisi, hükümetin bu partinin sorumlularına silah temin etmesini de istemektedir." Fransa'da yayınlanan ve sağı en büyük organı olarak bilinen *Le Figaro* da "Türkiye İşçi Partililerin kaldığı evde düzenlenen katliamın aşırı sağcı komandolar tarafından düzenlendiğini" yazıyordu.

AMAÇ ORDU MÜDAHALESİNE ORTAM HAZIRLAMAK

Belçika'da yayınlanan *Le Drapeau Rouge* gazetesi, Brüksel'de bulunan Info-Türk ajansının, hükümetin aşırı sağ çevrelerin üzerine enerjik bir biçimde gitmesini talep etmek üzere Başbakan Ecevit'e yaptığı çağrıya yer verdi.

FAŞİST TERÖR ODAKLARINA KARŞI ETKİN ÖNLEMLER

Yine Belçika'da yayınlanan *La Cite* gazetesi de 11 Ekim tarihli sayısında yedi Türkiye İşçi Partilinin katledilmesi olayıyla ilgili bir yazı yayınladı. Faşist terörün Türkiye'de demokratik süreci tersine çevirmeyi, bir sığınönetimini ya da askeri bir darbenin gerçekleştirilmesini amaçladığını anlatan gazete, 23 Eylül

günü iki teröristin, Parti Genel Sekreterini öldürmek kastıyla Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezine bir saldırı düzenlediğini de hatırlatıyordu. *La Cite*, faşist katliam olayından sonra Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın yaptığı açıklamaya da geniş yer verdi. Boran'ın faşist saldırılarının amacının, Türkiye İşçi Partisi'nin gelişmesini engelleme, ösu sındırma, ellerinden gelirse ortadan kaldırma olduğunu belirten sözlerine yer veren gazete daha sonra şöyle devam etti: "Türkiye'de demokratikleşme sürecini durdurmayı amaçlayan bu manevralara karşı mücadele edebilmek için demokratik güçler, Ecevit hükümetinin, hükümetin kendisini de hedef alan faşist terör odaklarına karşı etkin önlemler almasını sağlamak zorundadırlar."

MHP VE YAN KURULUŞLARI

İngiltere'de yayınlanan *The Guardian* gazetesinin 10 Ekim tarihli sayısında olayla ilgili olarak yer alan yazıda da, Milliyetçi Hareket Partisi'nin siyasal terör eylemlerine ilişkin içinde olduğu belirtilerek, Türkiye'nin kısa bir süre önce sıkıyönetim isteğinden bulunmasına dikkat çekildi. Aynı şekilde Fransa'da yayınlanan *Le Matin* gazetesinin habere

rinde de, Başbakan Ecevit'in, "demokratik rejimi yıkamak isteyenler" deyimli MHP'yi kasettiği söylenerek, son aylarda yakalanan pek çok cinayet ve saldırı olayı failinin "MHP yanlısı Gençlik kuruluşlarının üyesi olduklarını ortaya çıktığı" belirtildi.

Türkiye İşçi Partili yedi sosyalistin ölümlü sonuçlanan faşist katliam karşısında dünya basını gösterdiği tepkiler, faşist

terörizmin sorumlularının artık dünya kamuoyunda da açıkça teşhis edildiğini gösteriyor. MHP'nin ve yan kuruluşlarının, diğer gizli ve açık faşist örgütlerin gerek yüzü, yalnız Türkiye'de değil, ileriici dünya kamuoyunda da tanınmıştır. Bu örgütlerin üzerine gidilmesi kaybedilecek en ufak bir zaman, demokrasiyi koruma iddiasında olan hükümetin ileriici dünya kamuoyu önünde de mahkum olmasına yol açacaktır.

Dünya İş Konfederasyonu Ecevit'ten terörizmin durdurulmasını istedi

Ankara'da yedi Türkiye İşçi Partili'ye karşı düzenlenen faşist katliam, yalnız Türkiye'de değil, bütün dünyada da işçi sınıfının sendikal örgütlerinin sert tepkisiyle karşılaştı. Yurt dışındaki Türkiye'de işçilerin olaya gösterdiği tepkinin örnekleri Yürüyüşün geçen sayısında yer alıyordu. Bu arada Dünya İş Konfederasyonu'na da katılma teklifi gösteren sendikal örgütler arasında yer aldı. DİK, Başbakan Ecevit'e teklifi bir telgrafna olayı protesto ederken, terörizmin durdurulmasını da Türkiye hükümetinden talep etti.

Dünya İş Konfederasyonu'nun 15 Ekim tarihli bülteninde, Konfederasyon Genel Sekreteri Jan Kulakowski'nin, Türkiye İşçi Partili militanların öldürülmesi üzerine Başbakan Ecevit'e telgraf çektiği bildiriliyor. Bülten göre Kulakowski, telgrafında, ülkede terörizmin dalgalanıp durdurulması ve işçi sınıfı örgütlerinin faaliyet ve düşünce özgürlükleri güvenceye alınarak ülkenin demokratik işleyişinin sağlanması için önlemlerin alınmasını istedi.

DİK'nin bülteninde Türkiye'deki durumun gelişmesinin kaygı verici olduğu da belirtildi. Yılın başından beri Türkiye'de terör olayları sonucunda yaşamaları yitirilen sayısının 500'e ulaştığını bildirdiği bülteninde daha sonra şöyle dedi:

"Bu istikrarlaşmazlık ve terör girişimlerinin, halk güçlerine karşı otoriter ve baskıcı çözümlere elverişli tepkileri kışkırtmaya yönelik olduğu açıktır."

YURUYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Sti. adına Nihat SARGIN ● Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIC ● Yazı İşleri Müdürü: Neşat KOCA-BIYIKOĞLU ● Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI ● Yönetim: Köknar Sok. 15/8, Kuzulay - ANKARA, Tel: 17 45 81 ● İstanbul Bürosu: Piyeroli Cad. 21/1, Çemberlitaş - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 ● Avrupa Temsilcisi: CODIFF 13/2 Square Wiler - 1040 Brüksel/Belçika - Tel: 230 34 72 - Posta Çeki: 000-1164655-75 ● Abone Kısıtları: Yıllık 200 TL, 6 aylık 100 TL, Avrupa, 6 aylık 250 TL, (20 DM), Yıllık 500 TL, (40 DM), Amerika 6 aylık 225 TL, Yıllık 650 TL, Avustralya-Japonya: 6 aylık 400 TL, Yıllık 800 TL, ● posta Çeki: YÜRÜYÜŞ Dergisi 100234 ● İlan Kosulları: Arka kapak (Renkli) 15.000 TL., Arka Kapak (siyah-beyaz) 12.000 TL., 1¢ sayfalar da sütun santimi: 40 TL., Yayın İlanları % 50 indirimdir. ● Baskı: Daily News West Tesitleri. ● Kapak: Uğur OKMAN

Der Spiegel: Azgın bozkurtlar Türkiye'de cirit atıyor

MHP ve yan örgütlerinin yaralanma ve ölümlü sonuçlanan terör eylemleri üzerinde de bulaşma öteden beri duruluyor. Bu örnekler derginde de bir çok kezler yer aldı. Faşistlerin vahşi cinayetlerine tepki gösteren bu yayın organlarının bazıları, bugüne dek tutarlı anti-faşist tavri bile olmayan büyük sermayenin sözcüsü durumundaki dergi ve gazeteler. Onları böylesine tepki göstermeye iten, kuşkusuz faşist terörün eriştiği boyutlar. Bu tepkiler ciddi önlemler alma kaygısı göstermeyen CHP hükümeti için de uyarıcı bir nitelik taşıyor.

Büyük sermayenin sözcüsü olduğu bilinen Alman *Der Spiegel* dergisinde de MHP, KontrGerilla vb. örgütlerin yarattığı terör eylemleri hakkında Türkiye basınında da yeralan ve önemli bilgiler içeren "Hamido'nun intikamı" başlıklı bir yazı yayımlandı. 8 Mayıs 1978 tarihinde ve Malaya olayları etresinde yayımlanan jenden hatırlatılmasında yarar gördüğümüz yazı "bozkurtlar" için, yeni bir büyük Türk imperatorluğu hayal eden Kıbrıs Türkü ve Hitler hayranı Türkiye'nin "Milliyetçi Hareket Partisi'nin terör ve cinayet örgütü" niilemeğini kullanyor. Yazının başlığınç bölümleri şöyle:

"Bozkurt armalı yeşil parka

ları, maskelenmiş yüzleri ile Türkiye'nin komandoları bütün şehre saldırıya geçtiler, sol parti ve topluluğalokallerini ateşe verdiler, dükkanları yağma ettiler, dört basimevinl tabirler ettiler, okullara saldırıp öğrencileri kaçırdılar. Kaçırıldıkları öğrencilerin üçü şehir dışında işkence edilmiş olarak ölü bulundular.

"Aynı anda 'bozkurtlar'ın üyesi olan üç öğrenci, çantalarında patlayıcı madde ile yakalanablmıştı. Yönetim tarafından kendilerine verilen görev emri, Milliyetçi Hareket'in kendileri birirlenmiş havaya uçmaktı. Yönetim böylece mit sola karşı intikam' olayları kışkırtmayı ve bu arada Ocak'tan bu yana başta olan hükümetin Başbakanı Bülent Ecevit'i devirmeyi ve de yeniden iktidara şcramayısı, bu olmazsa orduyu darbe yapmaya kışkırtmayı hedef alıyordu.

"Alpaslan Türkiye'nin faşistleri, ordudaki KontrGerilla ve askeri gizli haber ama örgütü MIT arasında bir çok yataş ülkeler bulunuyor. MIT'de Türkiye'nin yakın bir akrabası var ve şu kuşku tekrar tekrar ortaya getirildi ki, Türkiye'nin 'Bozkurt' lan cinayet kurbanlarının kaynağı üstüne bilgilere MIT'der şlamaktadır.

"Her şeye rağmen KontrGerilla örgütü hakkında gitti-de daha fazla bilgi yayılıyor. Yönetimi Ankara'da Genel Kurmay binasında çalışmakta. Paravama da eski İstanbul, İzmir ve Ankara'daki ordü komutanları Faik Türkin, Mahmut Unlutürk ve Kemal Ersun tarafından kurulmuş olan STK' (Seferberlik Tetkik Kurulu).

"Üyeleri şu yemini etmek zorundalar: 'Yapacağım veya öğrendiğim şeyler üstüne edindiğim bilgileri başkasına anlatmasam vıcudum bu dünyadan kalkacaktır!'

"Alpaslan Türkiye 450 kişilik mecliste sadece 16 kişilik bir küçük gruba sahipken çok daha güçlü birlikleri olduğunu iddia ediyor. Önceki hafta Türk işçileri içindeki taraftarlarını seferber etmek için Almanya'ya geldiğinde: 'Açık bir kavga halinde 5 milyon silahımız olduğunu hesaplıyoruz' diye iddia etmiştir.

"Türkiye'nin göbeğinde KontrGerilla'nın kurucularından emekli General Türkin, sosyal demokrat Ecevit'in kaderi için, 'Şil Cumhuriyeti'ni Alilende ye olanlar Ecevit'e de olacak. O da komünistlerle birlik olmuştur. Sonunda başına gelenleri herkes biliyor' diye kehanette bulunuyor."

DEMOKRASİ SINAVI

BEHİCE BORAN

Türkiye demokrasisi sınırlıdır. Kimi temel özgürlükler kısıtlanmış, haklar yasaklanmıştır. Bizim burjuva politikacı ve sözcülerinin işlerine geldiğinde ömek diye başvurdukları, Türkiye ile özleştirdikleri Batılı kapitalist ülkelerin demokrasislerinden çok gerilerdedir Türkiye demokrasisi. Türkiye açısından gelecek için umut verici bir olumlu nokta, toplumda demokratikleşme sürecinin gelişip güçlenmesi ve bu kısıtlama, yasaklama sınırlarını aşmaya yönelmiş olmasıdır.

Bu sınırlı, bu kısıtlı, bu yasaklarla kösteklenmiş, ama toplumsal bir süreç olarak gelişen, demokrasi,hergün dayanıklılık sınavı vermektedir. Hergün silahlı saldırılar, cinayetlerle iç savaş oluşturma girişimleriyle tam boy açık bir faşizme doğru zorlanmaktadır. Toplum bütünüyle bir demokrasi sınavı vermektedir. Bu sınavın yükü işçi, emekçi kitlelerde; ilericiler, demokratik güçlerdedir. İkinci olarak da, iktidar koltuğundaki hükümette. Yerli faşist güçler ve destekçisi emperyalizm karşısında başta işçi sınıfı olmak üzere ilericiler, demokratik güçler, güçlerini gösterebilecekler, politik terazinin demokrasisinden yana ağır basmasını sağlayabilecekler midir? Sorun, temelde, sınıfsal güç oranları sorunudur. İşçi sınıfının başını çektiği ilericiler, demokratik kitlese güçlerinin faşizmin termanışı karşısında direnmeleri, onu engelleyecek, durduracak etkinliği gösterebilmeleridir.

Bu açıdan, TİP'in düzenlenmiş olduğu cenaze törenlerinin özel bir önemi ve anlamı vardır. Yalnızca, faşistlerin kanlı saldırısına, hunhar katliama karşı kitlese bir karşılık verme açısından değil. Yalnızca, bu kitlese gösteriye katılanların sayısının yüksekliğinden de değil. Bütün bunlar var ve önemlidir. Ama asıl önemlisi, bu büyük kitlese gösterinin düzenliliği, disipliniydi. Solun yaptığı benzeri karma gösterilerde hemen her zaman görülmüş olan çeşitli gruplararası "slogan savaşı", her birinin kendine özgü sloganlarla diğerlerini bastırma ve yürüyüşe ve/veya miting'e hakim olma çabalarının kazanma girişimleri olmadı. Hele gruplararası kavgalardan, çatışmalardan eser dahi görülmedi. Tören, kalabalığıyla ve kalabalığın düzenliliği, vekarı ve kararlılığıyla görkemli ve etkileyicidir. Ve bu disiplin ve düzenlilikte, hiç kuşkusuz, Türkiye İşçi Partisi belirleyici rolü oynadı.

Böyle uyumlu ve disiplinli bir eylem birliği emperyalizme ve faşizme karşı mücadelelerin her somut belirtisinde kendini göstermelidir. Bunu gösterilmesi için de bir sürekliliğe; süreklilik için de, aşgari bir örgütlülüğe kavuşmalıdır. Faşizmi durdurabilecek, geriletebilmek için örgütlü, disiplinli kitlese mücadele şarttır. Silahlı bireysel terör hareketlerini reddetmek, her tür mücadeleyi reddetmek değildir. Toplumun geleceği, giderek keskinleşen sınıf mücadelesindeki sınıfsal güç oranlarına bağlıdır. İşçi sınıfı, emekçi kitleler, ilericiler, demokratik güçler politik ağırlıklarını ve etkinliklerini duyurmak durumundadırlar. "Faşizme karşı omuz omuza", "Faşizme geçit yok", "Faşizmi yeneceğiz" sloganlarının geçerlilik kazanması, faşist termanışın durdurulması ve geriletilmesi için bu örgütlü kitlese ağırlık ve etkinlik duyurulmalıdır. Her hal ve şartta, her tür özveri göze alınarak demokratik hak ve özgürlükler sonuna kadar savunulmalı, her tür baskıya her tür demokratik yöntemle sonuna kadar direnilmelidir. Küçük bir ömek: Serdar Alten'in cenazesinin nihayet morgdan alınıp Maltepe'ye getirilebilmesi, tomsolun jandarmaların kuşatıldığı zaman bile geleneyen böyle bir kararlılığın ve direncin sonucu olmuştur.

Demokrasi sınavının başarılı verilmesinin ikincil yükümlüsü hükümettir. Hükümet bir yandan kitlelerin demokratik özgürlüklerini kısıtlama, ekonomik/sosyal bunalmın faturasını kitlelere ödetme doğrultusundaki iç ve dış baskılara karşı direnmek, bir yandan da terörizmi kontrol altına almak, geriletmek durumundadır. Hükümetin yerinde kalıp kalmıyacağına belirleyecek güçler iç ve dış sennaye sınıfları, çevreleri ve bunların araç olarak kullandıkları güçlerdir. "Anarşi" diye adlandırılan geleceğin kaynağında da bu sınıfsal güçler olduğundan terörizm, hükümetin geleceği için belirleyici neden olmaktadır. Terörizm, onu doğurutan güçlerce, istediklerinde, iktidar veya rejim değişikliği için bahane olarak kullanılacaktır. Hükümet, bu bahaneyi onu kullanmak isteyenlerin elinden alıp, hem kendi varlığını, hem de savunur görüldüğü "demokratik rejim" koruyabilmek için en azından terörizmin termanışını durdurmak, onu geriletmek göreveyle karşı karşıyadır. Kitlelerin desteğini hepten yitirmemek, politik bir boşlukta kalmamak için de, buna zorunludur. Bu ise, terörizmin üstüne gitmek, kaynağına inmekle olur. Hükümetin bunu yaptığı söylenemez. Son zamanlarda bir kısıpı tutulmuş ve beraber terörizmin üstüne gidilmiş, kaynağına inilmiş değildir. Gidememenin ve inememenin nedeni, sadece, Başbakanın sık sık ileri sürdüğü durum ve koşullar değildir. Bir cesaretsizlik de vardır. Terörizmin kaynağındaki güçlerle başa çıkmayı hükümet göze alamıyor gibidir.

Bu cesaret gösterilmelidir. Duruma açık teşhis konulmalı ve gereken yapılmalıdır. Oysa hükümet sağ ile solu sürekli dengelemek kaygısı içinde, yapı-

bileceklerini bile yapmaktan geri durmaktadır."sağ terörizme de, sol terörizme de karşıyız" Tamam. Ama bugün Türkiye'de sağ terörizmin büyük boyutlara ulaşarak, bu kısıtlı demokratik rejimi bile ortadan kaldırma, hükümeti alaşağı etme, tam boy açık faşizmi gerçekleştirme doğrultusundaki artan tehdidi vardır. Bu noktada hükümet gereken kararlılığa, girişime sahip değil.

Hükümet, terörizmin üstüne gitmek, kaynağına inebilmek için istihbarat, iz sürme; ve bunların sonuç, bulgu ve delillerini birleştirme çalışmalarından ve sanıkları koruyan kaynakların üstüne gitme girişimlerinden çok, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanacağı kuşkusunu güçlendiren yeni yasal hükümler ve önlemler getirme çabasındadır. "Anarşi" konusunda bunca sorun çözüm bekleyen, bir cenaze namazının hangi camide kılınacağı iki gün süreyle bir hükümet sorunu olabilmektedir. Demokrasi sınavı, hükümet düzeyinde kötü not olarak verilmektedir.

Son günlerde, DISK ile TÜRK-İŞ arasındaki yakınlaşma; faşizme karşı, demokrasisinden yana işbirliği yapabileceği görüşmeleri bu çizdiğimiz çerçevede değerlendirilmelidir. İşçi sınıfının sendikal hareketinin birliği temel ilkedir. Bu hareket demokratik, ilerici yönüyle tek bir sendikal örgüt içinde toplanmıyor ise, veya henüz toplanmış değilse, faşizme karşı direnilmesi, demokratik hak ve özgürlüklerin savunulması gereği noktasında birleşen sendikal örgütler bu gereği yaşamada gerçekleştirip somutlaştırabilmek için temasa geçmeler, güç ve işbirliği yollarını ararlar. Bulurlarsa, uygulamaya geçerler. Bu doğaldır, hatta zorunludur.

Bu açıdan DISK-TÜRK-İŞ ilişkileri ve faşizme karşı işbirliği etme girişimleri olumludur. Ama konu bu kadarla bırakılmamalı. Bu çok genel çerçevede, iki sendikal örgüt arasındaki ilişkilerin içeriği, ortak mücadelesinin somut hedefleri ve biçimleri ne olacaktır? Bu noktaların açıklığı kavuşturulması gerek.

Şimdiye kadar iki sendikal örgüt yetkililerinin sözünü ettikleri, anarşiye karşı girişimlerinde hükümeti desteklemekti. Bu çok yuvarlak bir söz. Hangi girişimler? Sorun, temelinde, "anarşi" değil, faşizm tehdididir. Faşizme, buna ilişkin olarak terörizme, karşı önlemler diye demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayıcı, demokratik güçleri bastırıcı öneriler getirilebilir, girişimlerde bulunulabilir. Az önce, hükümette böyle bir eğilim konusundaki kaygılarımızı belirttim. Büyük sermaye ve yanlış sağcı güçler, terörizmi öne sürerek "güçlü devlet" gereğini, "devletin, otoritesini göstermesini" durmadan ileri sürmekte, bu gerekçeyle, demokrasisimizin üzerinde zaten var olan kapağı daha da sıkı bastırmak istemektedirler. Hükümetin "anarşiye önleme", "asayiş sağlama" anlayış ve uygulamaları bu "güçlü devlet" yanırlarının isteklerine uygun düşmektedir. Bunun için hükümeti girişimlerinde desteklemek değil, ona karşı çıkmak gerekebilir. İki sendikal örgütün yetkilileri "anarşi" değil, faşizme direnme, demokrasiyi savunma konusunu "hükümeti destekleme" çerçevesinden daha geniş bir çerçevede görüp ele almalı, tutumlarını, eylem çizgilerini ona göre saptamalıdır.

Bu noktada akla, bu yakınlaşma ile kim kimin çizgisine kaymaktadır sorusu geliyor. Şimdiki görünüm, DISK'in TÜRK-İŞ'e doğru gerilediğidir. Sorunun, "Hükümeti anarşiye karşı girişimlerinde destekleme" diye biçimlendirilme ve sınırlandırılması bile böyle bir gerilemenin belirtilerindedir.

Faşizme direnme, demokrasiyi savunma sorunu, sınıfsal/kitlese örgütlü politik hareket sorunudur. Faşizm ve faşizan hareketler iç ve dış büyük sermaye sınıflarının doğurduğu, kökünüdeği, desteklediği hareketlerdir; sınıfsaldır, politiktir. Faşizmin ve faşizan termanışın panzehiri de sınıfsaldır ve politiktir; işçi sınıfının ve öncülüğünü ettiği emekçi kitlelerin, demokratik güçlerin örgütlü birleşik hareketidir, mücadelesidir. Bu hareket politik özünü ortak mücadeleye katılanların her birinin politik anlayışından değil, işçi sınıfının politik hareketinden alır. İşçi sınıfı politik anlayışını ve tutumunu sendikaları aracılığıyla değil, kendi bağimsız, partisi aracılığıyla dile getirir. Bu nedenle, emperyalizme ve faşizme direnme, demokrasiyi savunmada etkin, kalıcı sonuçlar alabilmek için işçi sınıfının ekonomik ve politik hareketinin bütünselliğini sağlamak temel şarttır. Bunu tamamlayıcı olarak da tüm anti-emperyalist ve anti-faşist güçlerin ve kitlelerin işçi sınıfının politik hareketiyle birlikte, örgütlü birleşik güce dönüşmesi gerekir. Bu bütünleşmenin henüz sağlanmadığı bugünkü koşullarda, iki sendikal örgüt faşizme direnme (sadece anarşiye değil), demokrasiyi savunma sorununu hiç değilse bu genişlik içinde koyup çözüm arama yoluna giderlerse yapacakları iş ve eylem birliği olumlu sonuçlar verebilir.

BÜYÜK SERMAYENİN KUDUZ KÖPEĞİ GÖREV BAŞINDA

Türkiye, önceki hafta boyunca, Ankara'da faşist infaz mangalarının yedi Türkiye İşçi Partisi'nin kaldığı bir evde düzenlediği katliamın geniş yığınlarda yaratıldığı nefret ve öfkeyle dalgalandı. Dört Partili'nin olay yerinde ikisinin ise kaçınılmazlığı bölgede kaletilmiş olarak bulunması, bir Partili'nin ise ağır yaralanması, ülkeyi kasp kavuran faşist vahşet karşısındaki tepkiyi olağanüstü boyutlara ulaştırdı. Bu tepki, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi şehitlerinin arkasından Ankara'da onbinlerce ilericisi, demokrat, yurtsever ve sosyalistın kitlesel gösterisinde dile getirildi.

Şehitlerin acısı yüreklerde daha taptazyken, faşist katliama hedef olan sosyalistlerden yedincisi, Serdar Altın de geçen Salı günü aramızdan ayrıldı. Faşist katilleri teşhis etmek, mücadele arkadaşlarıyla aynı saflarda yeniden dövüşe katılmak için ölüme karşı sezik gün gösterdiği olağanüstü dirençle, Serdar Altın bilimsel sosyalistlere yararlı bir örnek vermişti. Serdar Altın'ın deyitirilmiş esi, faşist çetelerin hunharlığına karşı biriken kin ve nefreti bir kere daha kamçıladı. Serdar'ın acısı, kavga arkadaşlarının kalbine anıları ise akıllarına hiçbir

gücün silemeyeceği biçimde kazınmıştı. Sosyalizmin yedi yığıt şehidinin devrettiği mücadele bayrağı emin ellerdeydi.

KUDUZ KÖPEK GÖREV BAŞINDA

Demokrasi güçlerinin ısrarlı mücadelesinin karşısında yaralı bir av hayvanı gibi saldırganlaşan faşist mihrakların estirdiği terörizm dalgasına geçtiğimiz hafta yeni cinayetler eklendi. Son olarak geçen Cuma sabahı İTÜ Elektrik Fakültesi Dekanı Bedri Karafakıoğlu faşist çeteler tarafından katledildi. Karafakıoğlu, olay sabahı saat 9.30 sularında, evinden ayrıldıktan kısa bir süre sonra, İstanbul'un Gençler caddesinde Anadolu marka beyaz bir otomobilden açılan ateş sonucunda dört kurşun yarası alarak hayatını yitirdi. Üniversite çevrelerinde demokrat kişiliğiyle büyük bir saygınlık toplama özelliği Karafakıoğlu, 1969 öncesinde de TRT Yönetim Kurulu'nda görev yapmıştı.

Karafakıoğlu'nun da faşist infaz mangaları tarafından kallesçe katledilmesi bütün demokratik güçler arasında nefret uyandırdı. Olay, faşist mihrakların gözü dönmüşlüğüni sergilerken, bu

mihraklar karşısında basiretsiz tutumu bir kere daha açığa çıkan hükümet çevreleri üzerinde de dikkatleri yeniden yoğunlaştırdı. Karafakıoğlu'nun, Türkiye'nin en büyüktentinin göbeğinde güpegündüz katledilmesi, faşist çetelerin nereden cüret aldığı sorusunu bir kere daha zihinlere çakıyordu.

BURJUVAZININ KADROLARINDA "YENİLENME" YARIŞI

Türkiye'de faşist saldırganlığın azınlaşması, yalnızca faşist mihrakların, hedefe ulaşabilmek için her türlü yöntemle gözlerini kırpmadan başvurabilecek tyrinette olmasının sonucu değildi. Bu saldırganlık, aynı zamanda, büyük burjuvazinin politik bunalımının derinleşmesinin de bir yansımasıydı. Büyük burjuvazi, mevcut politik kadrolarının ve bugünkü devlet kurumlarının çerçevesi içinde siyasal egemenliğini sürdürmenin olanaksızlığıyla karşılaşmıştı. Bu durumda büyük burjuvazinin, politik bunalımına çözüm yolunu, faşist sal-

dırganlığıyı tırmandırmanın dışında başka yöntemlerle de araması doğaldı.

Bu arayış son sıralarda "yenilenme" deyiminin burjuva partileri için moda haline gelmesiyle

— Kırlı bezlerin ortalağa soçılması, sonra düzün bir biçimde katlanıp yeniden toparlanması...

Burjuva partileri kongrelerinin bu değişmez kuralı, 9. Genel Kurulunu toplayan AP için de fazlasıyla geçerli.

YÜRÜYÜŞ'ün dağıtıcı hazırladığı sıralarda, bezler karşılıklı olarak ortaya açılıyor...

Süleyman Demirel'e karşı Genel Başkanlığa adaylığını koyacağıını ilan eden Bitlis Senatörü Kamran İnan Ankara'da Mithatpaşa Caddesinde oluşturduğu bürosunda kongre hazırlıklarını sürdürürken, Süleyman Demirel, kongrede, İnan'ı nasıl yeneceğinden daha çok, ondan sonraki gelişmelerin alacağı yönünde kafa yoruyordu...

Kamran İnan'ın genel başkanlık çekişmesinde Demirel'e fazlaca rahatlık veren bir yanı yoktu. Ancak İnan'ın her ağzını açışta, örgüte "hükümet", koklatmas ve bu havaya, büyük basın örneğine bir bölümünün de dolaylı yoldan katılması Demirel'i düşündürüyordu...

Büyük sermayeye ödenen beri en çekici gelen formül olan "AP-CHP" için, Süleyman Demirel'in ve Kamran İnan'ın, birbirlerini sıkıştırdıkları aranda bir araya gelmeleri en arzu edilen durumdur. Büyük sermaye ve onun güdümündeki basın, AP'deki liderlik mücadelesinin sonucundan çok için bu yönü üzerinde duruyordu. Sonuç, kağıtla kırıldı, doğuşu ile olsa oşığı ayakta biliniyordu. Ama amaç şüphalıydı.

Bu konuda AP İzmir İl Başkanı Mehmet Yorgancıoğlu şunları söylüyordu:

"Bu hükümet elbette yıkılacaktır. Ama hükümeti ksa zamanda yıkabilecek formülleri de bulmak nrimündür. Ama

öndan sonra ne olacaktır? AP kiminle, nasıl bir hükümet kurabilecektir?..."

Demirel'e karşı olarak bilinen, Kamran İnan'da, özel sohbetlerdeki ifadesiyle fazla ca "ciddi" ve "akıllı" bulmayan AP kurucularından Yorgancıoğlu şöyle devam ediyordu:

"AP veya CHP'nin tek başına iktidarları bir seçim meselesi olduğuna göre, Ecevit Hükümetinin çekilmesi veya düşürülmesi halinde ortaya çıkabilecek tek alternatif AP-CHP birliği veya koalisyonu olacaktır..."

Yorgancıoğlu'na göre, CHP-MSP koalisyonu "Aklile ve ızan dışı", CHP-MHP koalisyonu da "egyanın tabiatına ters" idi. Yorgancıoğlu, 2. MC hükümetini de olur iş görmediği için 3. MC'ye ileri tahminde bile bulunmuyordu...

Büyük sermayenin has temsilcilerinden olan Yorgancıoğlu'nun hedefleriyle, öteden beri peşinde olunan özemler buluşmaktadır.

O nedir? Eninde sonunda bir AP-CHP'nin oluşturulması...

Böyle olunca MHP'nin ömrü garanti altına alınacak ve faşist hareketinin solaksınması el ve gönüllü birliği içinde su dökülecektir.

İhraların bir süre için susturulması emri verilecek bu arada halka "Göründüğümüz mü, biz öteden beri işte bunu istiyorduk" denecektir...

Silahlar bunun için patlatılıyor. İnsanlar bunun için katlediliyor...

Formülün AP örgütüne dönük yüzü de, kaybedilmiş bir hükümetin bulunması yönünde çekiydi...

AP'de Kongre öncesi: ÇİRKEFLİK YARIŞI

Kamran İnan sürekli olarak bu noktadan Demirel'i köşeye sıkıştırıyordu. Demirel bu noktadaki sıkışıklığını gidermek için ilk hamleyi geçtiğimiz haftanın başlarında yaptı. Milliyet muhabirlerinin sorularını yanıtlayan Demirel, "roptu-düzelmez" denilen diyalog için "Hükümetin başı ile ana muhalefet partisi sıfatıyla başbaşa kalmak" koşuluyla "için kop-sun" anlamına gelecek şekilde konuşuyordu...

Demirel'in bu esin çıkması üzerine Başbakan Ecevit'in MSP Genel Başkanı Necmettin Erbakan ile görüşmek istemesi de işin

Perşembe sabahı Erbakan'ın MSP Genel Merkezinde ziyaret eden Ecevit, ziyaret gerekçesinin, Erbakan'ın genel başkanlığına yeniden seçilmesi dolayısıyla kutlamak olduğunu söyliyordu...

yordu...

Bu gerekçe elbette karşıdakileri fazlaca saf bulmaya dayanan bir gerekçeydi. Ecevit, AP büyük kongresinden sonra AP Genel Merkezini de ziyaret edeceğini söylüyordu. Ecevit, Demirel'e bu pas göndermek için MSP'yi ziyarete etmişti.

Ecevit'in Demirel'e gönderdiği bu pas, Kamran İnan'ın kongrede kullanmak istediği en büyük kozu bir hayli sarıyordu.

Demek ki, Ecevit ile Demirel'i yanına gelecektirdi...

Ecevit bu manevrayla, AP kongresinden sonra Kamran İnan'ın partisinden sökeceği 20 ila 40 kadar parlamentenden oluşacak beyaz listeyle hükümet ortaklığı arayacağı yplundaki söylentilere doğru olsa bile yüz vermediğini ihlas etmiş oluyordu.

Nereden bakılırsa bakılan AP kongresinin, kongre öncesinde ortaya serilen kırık camşarları her ne kadar düzün biçimde hatlayacağı söylenilebilirdi de, hokunun bu kez ağırlığını duyuracağını göstermekteydi.

Geçtiğimiz Cuma günü bazı TBMM anetli zarfları içinden çıkan fotokopilerde belgelenebilecek hususlar, tarafların karşılıklı mücadelede seçtikleri yöntemlerin "temizliği"ni kanıtlaya yetmekteydi.

Zarflardan çıkan fotokopilerde, üç AP Genel Başkan Yardımcısıyla üç Genel İdare Kurulu üyesinin "Mason" olduklarının kanıtlanması çabılıyordu. "Hür ve kabul edilmiş masonlar büyük locası doğmuş kolu" adına sekreteri ve Boeing uçak şirketi emekli personel şefi Hüseyin Yüksel Enginsu, AP'li Nuri Bayar, Hüseyin Özalp, Necmettin Cevheri, Selahattin Kılıç, Orhan Eren ve Turgut Tok'er'e bir mason locasının toplantı çağrısında bulunuyordu.

İsimler Demirel'in en yakın çevresinden seçilmiş bulunuyordu ve olayın doğruluğu kadar düzmeceği de akla gelebiliyordu.

Her iki şıkta da farketen neydi?

Velev ki, bu isimler mason olsalar? Bunca yıl bu isimlerin yöneticiliğini destekleyen ve alkış tutanlar kimlerdi?.. Velev ki, CHP'nin masonları değilirdi?

Bunca yıl onlara alkış tutan ellena, yöneticileri için kullandıkları yöntemlerin çeşitliliği sırtımayacak mıydı?..

AP'de kongreye gelirken rampadan iniyolan bu bezlerdi.

Kendi sırtıal çıkarılmaması temsilcisi bir partide araya vuran "ahlak" a bakılınca büyük sermayenin, Türkiye'de ne teşahlar, ne tertipler ve ne oyanlar yapabileceğine birazcık ışık tutulmuş olmuyor mu?

sonuçlandı. Amaç, kitle tabanı süreklilikle eriyen, bugünkü yapılarıyla kapitalist sistemin sorunlarına çözüm getirme olanağı bulamayan burjuva partilerinin, kitle tabanlarını yeniden toparlayabilecek bir güce ulaştırılmasıydı. İşte bu özlem, geçtiğimiz hafta sonunda yapılan MSP Kongresi'nin "hariçten gazete okuma" ustası burjuva basınını okuduğu "yenilenme" duaları altında geçmesinin nedeniyd.

MSP Kongresi'nde Genel İdaire Kurulu için kendi ayrı listele-

rini hazırlayan ve Erbakan'cılarını "merkez" listesini delmeyi başaran Korkut Özal, işte dışardan okunan bu "yenilenme" dualarının muhatabıydı. Özal, burjuvazinin MSP'nin yüzünde aradığı makajı gerçekleştirebilecek bir umut ışığı olarak gösteriliyordu. Hürriyet yazarı Oktay Ekşi, Özal'ın, Erbakan'ın "iddiyetten uzak lider" izlenimini ortadan kaldırmak için "yenilenme" duaları MSP için hem de demokrasimizin daha sağlıklı işleyebilmesi için yeni bir umut kapısını doğacağına" müjdeliyordu.

TERÖRİZMİN KAYNAĞINDA KİM VAR?

Geçtiğimiz hafta içinde MSP, olaylı ve renkli kongresi dışında bir başka vesileyle daha kamuoyunun dikkatleri üzerine çekti. Başbakan Ecevit Perşembe günü MSP Genel Başkanı Erbakan'ı ziyaret etti. Bu ziyaret, gerçekte uzun süre önce planlanmış, fakat MSP Kongresi'nin etresine rastılmıştı.

Erbakan'ın MSP Kongresi'ni açış konuşmasında, bugüne kadar "milli görüş" dışında saydığı "soleu görüş" ile "liberal renk-siz" görüşe bu kez "ırkçılık" da eklemesi dikkatlerden kaçmamıştı. Erbakan, "kendisini milliyetçi sayan bazı çevrelerin de" terörizmin içinde yer aldığını söylerken, açıkça MHP'yi kastediyordu. Faşist partinin, kendisinden olmayan herkese karşı çevirdiği terör dalgası ve hızla yaygınlaştırdığı faşist demagoji, ülkenin birçok bölgesinde MSP'nin de karşısına çıkıyordu. Bu, Erbakan Hoca'nın faşist partiyle arasındakimesafeyi açmak zorunda bırakmıştı.

Ecevit-Erbakan görüşmesinden sonra, "CHP ve MSP'nin anaşarşinin kaynakları konusunda çok yakın görüşleri paylaşmalarının" açıklanması işte bu bakımdan önem taşıyordu. Ne var ki bu olguyu tek başına ele almak da mümkün değildi. "Anarşinin kaynakları" deyimindeki ırkçılığın, demokrasî güçlerini karşı genel bir kampanyanın gerekçesi yapılması da pekala olanağıydı. Bu nedenle "terörizmin kaynağında kim var?" sorusu, hala bütün açıklığıyla cevaplandırılmaya bekliyordu.

CHP VE AP İŞBİRLİĞİNİN KOŞULLARI

Daha da önemlisi, "anarşî" deyiminin bulutları arkasında gözlerden kaçınan faşist terörizme karşı bir "panzehir" olarak gösterilen "partilerarası birlik" sloganından büyük burjuvazinin asıl muradı, bir CHP-MSP işbirliği değildi. Tekelci basın organları, bu nedenle, Erbakan-Ecevit görüşmesini, sadece bir CHP-AP diyaloguna geçiş olabileceği açısından yanıştarak kamuoyuna sunmaya çalıştılar.

Önceki Cumartesi günü AP'nin Adana İl Kongresi'nde konuşan Demirel, bir CHP-AP diyalogu bekleysilerinin haksız olduğunu bilmiş bir biçimde belli etti. Bu, AP Kongresi'ne yönelik olarak da sürdürülen "yenilen-

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN "ÜYE KAZANMA KAMPANYASI" GELİŞİYOR

Türkiye İşçi Partisi, 7-8 Ekim tarihlerinde Ankara'da yapılan İl Temsilcileri Toplantısı'yla birlikte bir "üye kazanma kampanyası" başlatmıştı. Türkiye İşçi Partisi yetkilileri tarafından, "üye kazanma kampanyası'nın, Parti'nin bütün örgütlenmelerde büyük bir hızla ilerlediği bildirildi.

Türkiye İşçi Partisi yedi sosyaliste karşı düzenlenen katliamdan sonra yayımladığı ilk bildiriye, TİP Genel Başkanı Behice Boran, bu katliamın, Parti'nin üye kazanma kampanyası açtığı gün yapıldığını bir raslantı olmadığını belirterek şöyle diyor: "Bizim faşistlere cevabımız işçi, emekçi kitleler içinde örgütlenmemizi genişletip derinleştirerek daha da kök salmamız olacaktır."

Türkiye İşçi Partisi'nin üye kazanma kampanyasının bütün yurt çapında hızla ilerlediği, faşist katliama karşı gösterilen tepkinin Parti'ye yapılan üye müracaatlarını belirgin biçimde artırmış, faşistlere karşı bu cevabın şimdiden verilmeye başlandığını gösteriyor.

Anarşinin kaynağına teşhiste yakın görüşe olduklarını belirttiler.

me" kampanyasının, herşeyden önce Demirel tarafından yanıştı bırakılmayacağına önemli bir işaretledi. AP Kongresi'nin tamamlanmasından hemen sonra Ecevit'in Demirel'e görüşmeye hazırlandığı, Milliyet'in ve Tercüman'ın aynı günkü sayılarında kamuoyuna fışıldandı. Bu haberler, AP Kongresi'nden somut sonuçlar bekleyen çevrelere verilmiş bir güvene niteliğini de taşıyordu.

CHP ve AP arasında "anarşîye karşı" gerekçesiyle başlatılmak istenen bir işbirliğinin arkasındaki öznel niyetler ise, yine burjuvazinin sözcülerinin ağzından dilediği gibi, Demirel'in "Adana açıklaması" üzerindeki yorumları daha sona ermemişken, Tercüman'ın TV ünlüsü yazarı Nazlı İleak'ın sütunlarında bir CHP-AP işbirliğinin koşulları ortaya gökçüldü. İleak şöyle diyor: "Adalet Partisi, ancak komünizme karşı bu tedbir alınması şartıyla CHP ile biraraya gelir". Diğer bir deyişle, büyük bur-

juvazinin temsilcileri, bir CHP-AP işbirliği, geniş emekçi yığınların faşist terörizme karşı birleşme isteğini, gerçekte sadece burjuva partilerinin at oynatabildiği bir sözde "huzur" ortamına kapıları açma yolunda amacından sapıtıyama hazırlanıyorlar.

Bir kere daha belirtelim: Faşist tehlikenin önlenmesinin güvencesi, burjuvazinin politik örgütlenmelerinin kapitalist düzeni savunmak için birleşmelerinde değil, emekçi kitlelerin, demokratik kazanımlarını korumak ve geliştirmek amacıyla birleşmelerindedir. Bugün Türkiye emekçi halkının öndeki birleşme sorunu, faşizme ve emperyalizme karşı örgütlü kitlelerin ve tüm demokratik güçlerin iş ve eylem birliği sorunudur. Faşist iktidar heveslerine nasıl geçit verilemeyecekse, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin faşizme karşı birlik özleminin, burjuva partilerinin düzeni savunmak için birleşmesini haklı göstermek için kullanılmasına da izin verilemeyecektir.

141 ve 142 kaldırılmalıdır

141 ve 142. maddelere karşı olduğunu belirtmek uzun yıllar CHP'nin politika sahnesinde önemli bir propaganda malzemesi oldu. Emekçi kitlelerin Mussolini döneminden miras kalan bu maddelere olan tepkisinin "özgürlükçü demokrasilerde ne kadar özgürlük varsa, Türkiye'de de aynı özgürlükler olacaktır" biçimindeki forümlerle CHP'de odaklaşması için çaba harcandı. Aynı çabanın bugün de bir başka biçimde sürdüğü görülüyor. "Bazı çevreleri ürktürmek, hassas dengeli korumak" gerekçelerinin ardına sığınarak, bu maddelerin kaldırılmasının, doğrudan doğruya işçi sınıfının örgütlü gücüne bağlı olarak gerçekleştirilebileceği zihinlerden silinmek isteniyor.

CHP tarafından bahaneler ardarda sıralanırsa, düşünme ve örgütlenme özgürlüğünü hedef alan yeni yeni davaların açılmasına davet ediliyor.

Bugüne kadar açılan yüzlerce davaya bugünlerde yenileri eklendi. Ürün Yayınları ve Kitle Dergisi hakkında "komünizm propagandası yapmak", gerekçesiyle davalar açıldı ve yazı işleri müdürleri yargı karşısına çıkarıldı. Türkiye İşçi Partisi'nin yayın organı Çark Başak'ın sorumluluğunda olduğu için de 141 ve 142. maddelerle ilgili olarak açılan davalar sürüyor.

Bugün dünyada yalnızca birkaç gerici ve faşist rejimde örneklerine rastlanan 141 ve 142. maddelerle ilgili olarak insanları yargı karşısına göndermek bir politik baskı aracı olmaktan çıkarılmak zorundadır. "Çoğulcu Demokrasilerde" ne kadar batılı olduğumuz kanıtlanmaya çalışılır, bu yönde olağanüstü çaba harcandı, insanları birbirini peşinara yargı karşısında sıralanması "çoğulcu demokrasî" ile nasıl bağdaştırılabilir? Anti-komünist histeriye daha ne kadar boyun eğilecektir? Bu soruların yanıtlanması işçi sınıfının örgütlü gücünün gelişkinliği açısından doğrudan bir ilişki bulunuyor.

141 ve 142. maddelere karşı uzun süredir mücadele veriliyor. Türkiye, işçilere "sosyalist" demenin dava konusu olduğu dönemler yaşadı. Bu engeller birer birer aşıldı. Bugün işçi sınıfının kararlı mücadelesi sonucunda belirli ölçüde geliştirilmiş de olsa işçi sınıfının bilimsel sosyalist özyetisini ve en geniş örgütlenme özgürlüğünü hedef alan bu maddelerin anti-komünist devamlarından birer Demokles kılıcı olarak kullanılmasına devan ediliyor. Bu nedenle açılmış olan davalar sağcı ve faşist çevreler tarafından yeni bir anti-komünist histerisi ile karşılanıyor.

Ancak açılan her dava bir yandan mazaret aramakta güçlüklemleri yeni yeni bahaneler bulmaya yönelirken, diğer yandan da daha geniş emekçi çevrelerin, demokrasî kesimlerin tepkisine yol açıyor. Ürün Yayınları'nda TKP adını taşıyan kuruluşun programının yayınlanması ile ilgili olarak 141 ve 142. maddelerden dava açılması, iddia makamının daha konunun yeniden Anayasa Mahkemesinde ele alınması gerektiğini belirtmeye yolaçmıştır. Gerçekten de bu maddeler Anayasa Mahkemesince yeniden ele alınıp iptal edilmelidir.

Faşist Mussolini'nin ceza kanunundan aktarılan 141 ve 142. maddeler tarihe karışacaktır. Ne anti-komünist histeriler, ne de bu maddelerin varlığını kendi çıkarları için politik malzeme olarak kullanırlar, hiçbir, yıllardan beri sürdürülen bu mücadelenin başarıya ulaşmasına engel olamayacak.

Faşist basın:

MHP'nin Başbuğu Türkeş'ün yılın ilk gününde düzenlediği basın toplantısında "sıkıyöetim" çağrısında bulunarak 'sehlahyete birlikte sorumluluunu da orduya devredilmesini' itedi. Bu talep, herhangi bir olanıştı önelemler dizisini talep tmenin ötesinde anlamlar taşıordu. Türkeş'in sözlerinin arkında, doğrudan doğruya askeri ir darbe için yapılan bir çağrı yatıyordu. Diğer bir deyişle faşist, faşist bir darbeye davetiyeye ikarmak üzere bütün yan güçlelene beklenen işareti vermişti. Türkeş'in açıklamasının, faşist esn dışıda bütün yayın orğanınırdı bir "darbe daveti" olarak orunlanmasının karşısında, ne laşbuğ bir açıklama bulunma ereksininimi duydı, ne de faşist eğerlar dolaylı bir tezkibe başurular. Türkeş'in faşist darbe "etinden tam bir hafta sonra .riyetine İşçi Partili yedi sosyalist aşist mangalar tarafından Anka'a da hunbarca katledildi.

Turkeş'in faşist bir askeri darbe çürütkenliği için ilk işareti vermesinden sonra, emrindaki basın orğanları da bu çürütkenliği bir koro biçiminde sürdürmeye giriştiler. YÜRÜYÜŞ'ün 183. sayısında bu koronun en belirgin örneklere dikkat çekiliyordu. Son bir hafta içinde darbe çağrılarının faşist basında gitgide daha geniş bir yer tutmaya başladığı görüldü. Ayrıca faşist basının sütunları, böyle bir darbe girişimine gerekli ortamı hazırlamak için hangi koşullara bel bağlandığını açıkça ortaya koymaya başladı.

BÖLÜCÜLÜĞE KARŞI ORDU

Başbuğ 14 Ekim günü MHP'nin Yozgat İli Kongresinde bir konuşma yaptı. Konuşmada, fa-

şist demagoginin bilinen nakaratlarının tekrarlanmasını, MHP'nin ordunun baş danışmanı gibi gösterilmesi, sıvası dikkati çekiyordu. Türkeş, "Ordunun, kendi vatanında işgalci gibi gösterilmesi'nden yılmarak, orduya "bölicülüğüne son vermek" için harekete geçme işareti veriyordu. Türkeş'in konuşma metni ertesi günkü Hergün gazetesinde manşet olarak verildi. Habere ilgili manşetin yanında gazetinin yorumu vardı. Yorum bütünüyle Başbuğ'un iki hafta önce verdiği darbe işareti yeniden gözlere batırarak işin kalem alınmıştı. Yorumda, "bölicülüğü" karşı harekete geçmesi istenen orduun baş hedefi olarak bugünkü hükümeti gösterildikten sonra şöyle deniyordu:

"Bu kanlı oyun sona erecektir. Devletin yaşamasından yana olan güçlerin bu gidişeyirici kalmaları ve saldırılarını Türk Devletini yıkmalarına müsaade etmeye beklenemez. Başta Eccevit olmak üzere, bu oyunu tertipçilerinin bütünü, aktıkları masum kanında boğulacaklardır."

Hergün imzalı yorumda, Eccevit'in birkaç gün önce kullandığı "bu kanlı oyun sona erecektir" sözlerinin yanıt olarak kullandığı "sözlerinin yanıt olarak kullandığı" sözlerinin yanıt olarak kullandığı kullanımsa anlamız değildi. Bu sözler, doğrudan doğruya, Başbakan'ın faşist partiyeye ve yan kuruluşlarına karşı ambaleceğini ima ettiği önelemlere karşı bir misilleme tehdidi anlamına geliyordu. Daha da ileri giderek, "kanda insan boğa" ustası faşist canilere açıkça Eccevit'in adresinin verilmesi, hazırlığın bir darbe yolunda olduğunu kanıtıyordu.

Bu yazıdan bir gün sonra Hergün'ün sütunlarında, faşist harekete orduun durumu hakkında tekmler verne uzmanlığını sürdür-

ren Necmettin Hacıeminoğlu yeniden boy gösterdi. Hacıeminoğlu, "Türk subaylarının ve Türk Ordusunun geleneklerinin, sıvası İktidara fazla içli-dışlı olan komutanlara tahammül gösteremediğini" ilan ediyordu. Bu, Hacıeminoğlu'nun aynı konuya aynı gazetinin sütunlarında ikinci kez değinmesiydi. Bu sözlerin arkasında da, yine, bugünkü hükümetle "içli dışlı" sayılan ordu kademelerine savrulan bir tehdit yatıyordu.

"İHTİTAL İTHAL"NE KARŞI ORDU

Geçtiğimiz Perşembe günü Hergün'ün yine gazetinin manşetiyle yayınlanan bir başyazı, faşist darbe çürütkenliğini en yüksek perdede çıkardı. Başyazının başlığı, faşist hareketin ordu içinde kendi uzantılarını reklam etmek için kullandığı deyimle vurgulanmıştı: "Devlete bağlı güçlere düşen görev..."

Hergün, faşist darbe çürütkenliğine yine malum nakaretle giriyordu: Bütün Batı Asya, Orta-doğu ve Afrika ülkeleri Sovyetler Birliği'nden kaynaklanan bir "ihtilal ithali" dalgasıyla /kavruluyordu". Bu nakaratın arkasından Türkiye'nin önünde görülen üç olasılık sıralanıyordu: 1) Ya komünistler iktidara gelecek. 2) Ya tedbir alınmadığı gören ordu iktidara el koyarak bizzat tedbir alacaktır. 3) Ya da bu gelişmeler Türkiye'yi bir iç savaşına götürecektir. Hergün'e göre birinci ve üçüncü olasılıkların engellenmesi gerektiğine göre Türkiye'nin önünde tek şık kalıyordu: "Tedbir alınmadığı gören ordunun iktidara el koymas!" Ve çağrı şöyle tamamlanıyordu: "Cumhuriyete ve Devlete bağlı olan güçlerin bundan böyle de içinde buldukları ataleti

OGD eski başkanı ile ÖGD üyesi İki kişinin eşgalleri il emniyet müdürlüklerine bildirildi.

- CHP Hayat milletvekili Malik Yılmaz Niğde'nin Aksaray ilçesinde 6-7 Ekim tarihlerinde meydana gelen olaylara ilgili olarak düzenlediği basın toplantısında, olayların MHP'iller tarafından daha önceden planlanarak uygulandığını söyledi.

16 Ekim: Mersin'de yakalanan ÖOD Başkanı Savaş Çalşkan, ilk ifadesinde adam yaralama ve çeşitli bombalama olaylarına katıştığını itiraf etmiştir.

16 Ekim: Ankara Balgat'ta 4 kişinin öldürüldüğü olayları düzenlemekten aranan Ethem Kışkıç'ın 2. MC döneminde bir süre DIE'de çalıştığı, daha sonra MHP'li Devlet Bakanı Sadı Somuncuoğlu'nun özel kalemine alınıp orada çalıştırıldığı ortaya çıktı.

- Doğan Öz'ün öldürülmesi

olayıyla ilgili olduğu sanılan Veli Özden'in evinde gizlendiği Öikü-Tek Eskişehir Şube Başkanı tutuklandı.

17 Ekim: İsdemir Ağır Bakım Ünitesi'nde çalışın ve MHP üyesi olduğu bildirilen bir kişinin evinde sten makinalı tabanca bulundu. Ayrıca, çıkan olaylar sonunda ÖGD ve MHP üyesi işçiler gözaltına alındı.

18 Ekim: Hakkrında giyabil tutuklama kararı bulunan ÖOD Adana Şubesi eski başkanı, Mersin'de çifta tabanca ve 3 şarjörle yakalandı.

- Adana MHP İl binasından çıkan silahlı İki kişi bir işçiyi ağır şekilde yaraladılar.

19 Ekim: Mamak saldırısı sanıklarından Faruk Saygılı verdiği ifadede olaydaki kullanılan makineyi difeğin Maltepe Öikü Ocakları Şube Başkanı Reşat Bütün'ün direktifi üzerinde MHP Genel Merkezine götürüldüğünü söyledi.

Jevam ettirmeleri Türk Devleti'nin varlığını devam ettirmesi açısından tehlikeli sonuçlar doğuracaktır. Artık susmak, seyretmek zamanı değil, komünizmin ve bölicülüğün kafasını ezmeye zamanıdır."

DARBENİN KOŞULLARI

Faşist hareketin avazı çıktığı kadar bağırarak davet ettiği faşist bir askeri darbenin koşullarını ise hangi araçlarla yaratmaya çalışıldığını ipeçlerini yine faşist basın veriyordu. Faşist basının faşist darbe heveslerini mabzumlamak için kullandığı korku masalı, "komünist taktiklerinin em tehlikeli olan bölicülüktü." Faşist basının sütunları, gözle ve açık faşist örgütlerin, darbe giri-

şimine unut bağladıkları güçlere hedef göstermek için, özellikle Doğu Anadolu'daki emekçi halkın üzerinde yeni provakasyon ve saldırılara hazırlandığını belli eden işaretlerle doluydu.

Faşist basının askeri darbe çürütkenliğini en yüksek perdede yükseltmesi, onun arkasındaki odakların, ellerindeki mevzileri koruyabilmek için iktidarı geçirme yolunda vuruca darbeye hazırlanmaktan başka çıkış yolu bulamadığını gösteriyor. Faşist darbe hevesleri, faşist hareketin gücünü değil, tam tersine güçsüzlüğünü, emekçi halkın faşizme karşı yükselen tepkisi önünde hızla zayıfladığını göstermektedir. Bu heveslerin olduğu gibi kurskalarına iltkılması, faşizme karşı kitlesel tepkinin geliştirilerek örgütü bir güce dönüştürülmesiyle mümkün olacaktır.

Tekelci basın MHP avukatlığına hazırlanıyor

MHP DOSYASI KAPATILAMAZ

Faşist terörizm dalgasında, ci-yevam ve saldırı olaylarında MHP'nin ve yan kuruluşlarının sorumluluğunu açık kamlayarak ortaya dökülmesiyle birlikte son günlerde MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasını ivedi bir konu haline geldi. MHP'nin ve yan kuruluşlarının sorumluluğu resmi makamların açıklamalarında da çeşitli biçimlerde dile getirildi. Onayet ve saldırı olaylarının failerinin bir bölümünün yakalanması, çoğunun tutuklanarak mahkemeler tarafından suçlu görülmesi, MHP'nin ve yan kuruluşlarının bu olaylarla ilişkisi somut bir biçimde ortaya koymaya başladı. Böylece demokratik güçlerin uzun süredir gündemde tuttuğu "MHP ve yan kuruluşlarının bakında ko-

ğınını belirtileri görmeye başlandı. Burjuva basınının ve partilerinin önde gelenlerinin henüz doğrudan doğruya girmedikleri bu kampanya için, özellikle ikinci dereceden sözcüleri ya da köşe yazarları eliyle işarete vermeye çalıştıkları görünüyor.

MHP'yi ve yan kuruluşlarını koruma çabası, bu örgütlerin kapatılmasının sıyasal ve demokratik örgütlenme hakları üzerinde yeni sıyrılmalara doğru bir adım olacağı gerekçesiyle haklı gösterilmeye çalışılıyor. Bu gerekçenin yanında, MHP'nin ve yan kuruluşlarının faşist terörizmdeki sorumluluğunun beniz kesin kamlara bağlanmadığı iddiası da öne sürülüyor. Bu arada, MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasına karşı çıkanların, bu partinin kitlesel bir tabana dayandığı, kapatılma halinde bu tabanın tepkisine yol açacağı gerekçesini de öne sürüyorlar.

koşturularak bu örgütlerin kapatılması" talebi, gitgide genişleyen çevreler tarafından benimsenmeye ve ileri sürülmeye başlandı.

Bu tür gerekçe ve iddialar, temelsizliği ve haksızlığı bir yana, herşeyden önce faşist partinin ve yan örgütlerinin kendilerini savunmak için başvurdukları bir taktiki kolaylaşım olarak anlamına geliyor. Gerici ve faşist basının MHP'ye kanat germek için gördüğü çabaların başında, MHP'nin kapatılmas karşılığında demokratik cephesindeki sıyasal ve demokratik örgütlerin de kapatılma gerektirici tehdidi savurmak geliyor. Gerici basın, demokratik cephesindeki sıyasal ve demokratik örgütleri MHP ve yan kuruluşlarıyla aynı kabin içinde göstererek, MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasını talebinin örnini kesmeye çalışıyor. MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasına, böyle bir önlemle örgütlenme hakları üzerinde yeni sıyrılmalara yol açacağı gerekçesiyle karşı çıkmak, gerici güçlerin demokrasi cephesine savdukları bu tehdidi tek-

MHP ve yan kuruluşlarının bir haftalık sicilii

13 Ekim: Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün öldürülmesinde kullanılan tabancayla Ankara'da bir öğrenciyi öldürdüğü şüphelenen bir faşist ifadesinde tabancayı aldığı kişinin adını vermiş ve "beni bu işlerde kullandılar. Bunlar çok büyük bir örgüt, önemli işlerde hep benim gibileri öne sürüyorlar" demiştir.

Bir süre önce K.Maraş'tan Ankara'ya dinamit getirirken yakalanan 2 lise öğrencisi dinamiklerin ÖGD kitaplığı Başkanları tarafından getirildiğini itiraf etmişlerdir.

14 Ekim: Beykoz'da bir kezveye basarak İki kişiyi yaralayanların, olaydan önce MHP Beykoz İlçe Başkanı'nın işyerinde toplantılar yaptığını bildikleri öne sürüldü.

Kide halinde cinayetler hazırlamak, adam öldürmek ve görevli bir polis memuruna yaralamak suçlarından anan-

BÜYÜK BURJUVAZİ BASINI ESİR ALMA ÇABASINDA

TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI'NA, TÜRKİYE GAZETE İŞVERENLERİ SENDİKASI SAHİP ÇIKIYOR, BABALI PATRONLARI, TGS YÖNETİMİNİ DEĞİŞTİRMEK İÇİN HAZIRLIK YAPIYOR...

AHMET UNAL

Burjuvazi, kitlelerin en geniş biçimde örgütlenmesini ve faşizme karşı mücadeleye sokulmasını önlemek için tüm gücüyle saldırıyor. İşçilerin ya örgütsüz, ya

da tümüyle sarı sendikaların güdümünde kalmasını istiyor. Bir yandan sınıf sendikalarını tasfiye etmeye çalışırken diğer yandan da var olan demokratik kitle örgütlerini etkisizleştirmek, iç-

Sürününün bir ferdi...

rarlamaktan, en azından kabul etmekten başka anlam taşımaz.

MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması, demokratik örgütlenme haklarının sınırlanmasına ortam hazırlamak bir yana, tam tersine, bu hakların kayıta üzerinden kurtarılacak gerçekten yaşama geçirilmesi için vazgeçilmez bir zorunluluktur. Faşist terördenki sorumluluğu açıkça belli olmuş bu örgütler rahatça at oynatabildiği sürece, hangi demokratik örgütlenme hakkı gerçek bir anlama ve güvenceye sahip olacaktır. Demokratik örgütlenmenin hakkını serbestçe kullanabilmesini insanlık dışı saldırı ve katliamlar girişimleriyle önlemeye çalışan, faşist bir darbeye orantılı olarak kendi terörizmi bilmeyen halkın tınlarından odakların dağıtılması, hele bu odaklara yasal bir kısve arkasında örgütlenme olanagının asla taunması zorunludur. MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılması, işte bu nedenle, herşeyden önce demokratik hak ve özgürlüklerin korunması, kitlelere mal edilerek esaslı güvencelerine kavuşturulması için zorunludur.

MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasına, bu önem için yeterli "kesin kanıt" olmadığı gerekçesiyle karşı çıkan anlayış gelince, bunu, eğer safiik değilse, kesin kanıtların bütün açıklığıyla ortaya çıkması önleme gayretkeşliğinden başka nedenle açıklamak mümkün değildir. MHP ve yan kuruluşlarıyla ilgili olarak başlatılacak çok yönlü ve derinlemesine bir kovuşturma, bu örgütlerin tepeden tırnağa bütün kademelerinin işi terörizmdeki sorumluluğunu ortaya çıkaracaktır. Sade üyelerinden en yetkili kademelerindeki kadrolara kadar yüzlerce elemanın sicihi her geçen gün kabaaran bir örgüt hakkında bir an önce kovuşturma açılmasını istemek yerine, bugünkü kanıtların kapatılmasını "yetersiz" olduğu bahanesiyle vakit öldürmek, faşizme karşı kin ve öfkeyle dolan kitleleri oyalamaya çalışmaktan başka anlam taşımaz.

MHP'nin kitle tabanlı bir kuruluş olduğu olduğu mazerebine gelince... MHP'nin bu "kitle

tabanı" ele geçirmek için uyguladığı yöntemler, gerçekte bu partinin kapatılmasını tek başına sağlamaya yetecek kanıtlardır. Bu sözüme "kitle tabanı", yüzbölüne insana gözdağı vermeyi amaçlayan katliamlar ve iş savaş provaları düzenleyerek, devlet kadrolarını fiili bir işgal altına sokup bu kadroların olanaklarını ulufe gibi dağıtarak, geniş kesimlerde yarablan bir korkuyu faşist örgütün kanatlarına sığınma psikolojisini besleme yolunda kullanarak değil de nasıl elde edilmiştir? Siyasal partilerin ve başka örgütlerin, bir "kitle tabanı" ile, kitleler üzerinde terör esirerek devşirmeleri, herhalde, kitlelerin kendilerini temsil eden örgütlerde toplanmaları hakkının bir uygulaması değildir.

MHP'nin "kitle desteği"ne sahip bir parti olduğu iddiasıyla savunulmaya çalışılması, onun bu "tabanı" esir almak için uyguladığı yöntemlerin meşrulaştırılmasından, daha önemlisi, "kitlelere" reklam edilmesinden başka anlam taşınmaz. MHP'nin ve yan kuruluşlarının ipliğini pazara çıkarılması, buğüne kadar faşist demagojinin etkisi altına girmiş olan toplulukların da gerçekten demokratik sürece katılmalarını sağlaması için zorunlu bir önlemdir. Faşist partinin ve yan kuruluşlarının gözünü yaşına bakmayan bir kovuşturma ve sonuçlarının açıklanması, MHP'nin "tabanı" sayılan kitlelerin tepkisini çekmek bir yana, toplumu faşist demagojinin etkisi tohumlarında temizleyecek, emekçi kitlelerin bu demagojiye karşı daha güçlü silahlanmasına yardımcı olacaktır.

Kim ne derse desin demokrasi güçlerinin ısrarı mücadelesi, MHP'nin ve yan kuruluşlarının kapatılmasını gündeme getirmişti. Emperyalizme ve tekelle büyük sermayeye yaranamak için bu talebi sulandırmaya, faşist parti ve yan kuruluşlarını demokratik güçlerin gazabından kaçarmaya yönelik çabalar, kimseye bir yarar sağlamayacaktır. Olsa olsa, bu çabanın işine girenlere, hesabı kolay vilenmeyecek bir sorumluluk yükleyecektir.

lerini boşaltmak, dağıtmak ve bölmek için her türlü yöntemi deniyor.

Burjuvazi, artık sosyal demokrat nitelikteki sendikalarla bile tahammül edemiyor. Türk-İş içerisinde, arada bir sesi çıkan sendikaların sesini soluğuna kesmeye, "istedikleri hizaaya sokmaya" çalışıyor. Bunun en somut örneği ise şu günlerde basın işkolunda veriliyor.

Babali patronlarının biraraya gelerek kurdukları Türkiye Gazete İşverenleri Sendikası, Türk-İş içerisinde "hasbelkader" birşeyler yapmaya çalışan Türkiye Gazeteciler Sendikası'nı (TGS'yi) ele geçirebilmek için yeni oyunlar hazırlıyor. TGS'yi, Babali patronların güdümüne sokma planını uygulama görevi de "büyük sermaye'nin sesi" Terziman Gazetesine, dolayısıyla bu gazetenin sahibi Türkiye Gazete İşverenleri Sendikası Başkanı Kemal İllıcak'a düşüyor.

Namısal gazeteciliğin karşısına her zaman duvar gibi çıkmış olan, MHP ile "iyi ilişkiler" içinde olduğu bilinen İllıcak, bir yandan AP-CHP hükümetinin oluşturulması için gazetenin yazarları seferber ederken, öte yandan TGS'yi ele geçirmenin planlarını yapıyor.

TGS şube genel kurullarında ele geçirme planlarını başarıyla uygulayan İllıcak, son yurmuşunu TGS Genel Kurulunda, basın emekçilerinin kafasına vurmaya planlıyor. TGS'nin Genel Başkanı dışında, idari ve mali sekreterlikleri ile genel merkez yönetim kurulu üyelerinin büyük çoğunluğu üzerinde söz ve karar sahibi olan "Büyük sermayenin sesi"nin sahibi, önümüzdeki aylarda yapılacak merkez genel kurulunda, şimdiki başkan Semih Balçoğul'un karşısına gazetesinin spor servisi şefi Necmi Tanıyolaç'ı çıkaracak. Bunun için, yapılan hazırlıklar büyük ölçüde tamamlanmış, şube genel kurullarında, üst yönetimi değiştirebilecek TGS'yi işverenlerin güdümüne sokacak üst kurul delegeleri hazırlandı.

İLLICAK, ANKARA'DA YEDİĞİ DARBEBE İZMİR'DE KARŞILIK VERDİ

TGS Ankara Şube genel kurulunda umduğunu bulamayan İllıcak, İzmir şube genel kurulundan tarı bir zaferle çıktı. TGS'nin genel merkez sonuçlarını önemli ölçüde etkileyecek olan İzmir kongresinin yitirilmesi Babali patronlarını rahatlatmıştı.

TGS'yi ele geçirme işi hemen olmadı. Türk-İş'den ayrılmak kararını geçen dönem 7 oyla alamayan TGS'nin önce uslandırılması gerekiyordu. İki yıllık dönemde bu yapıldı. Bunda, kariyerizm ve küçük burjuva sektörünün fikir işçileri arasında ağır basması etken oldu. Bir de, sendikayı parti gibi görmek isteyenlerin peşpeşe yaptıkları hatalar, işverenlerin TGS'ye sahip çıkma işini kolaylaştırdılar.

TGS İzmir Şubesi 9 ay önce olağanüstü genel kurul topladı. Kendilerine "ilerici" diyenler, "demokratiz" diyenler, 9 ay önce TGS'ye parti işlevi yükleyenlerin görevden alınmasıyla yapılan İzmir genel kurulu, sendikayı gazete işverenlerinin direktifleriyle yönetmeye hazırlananlara teslim ettiler. Bunu yaparken de, "birakalım, 9 ay budamlar sendikayı çıkmaza soksunlar. Olağan kongrede bizden gereken cevabı alsınlar" dedi. "İlericiyiz, demokratiz" diyenler, gerçek demokratların ve sosyalistlerin bu davranışın yanlışlığını ısrarla sergilemelerine karşın, işveren temsilcilerine karşı işbirliğine yanaşmadılar. Böylece, olağanüstü genel kurulda, İzmir şube yönetimi İllıcak'ın emekliye ayırmaya hazırlanan İzmir bürosundaki temsilcisi Çetin Eren ekibine teslim edildi. Olağan genel kurulda geçen sürede ise Eren yönetimi, 300 üye ile aldığı TGS İzmir Şubesi'nin içinin boşalttı üye sayısını ise 280'ere düşürdü...

TGS İzmir Şubesi'nin geçtiğimiz günlerde yapılan olağan genel kurulunda ise yine değişen birşey olmadı. Dokuz ay önce "bekleyelim görelim" diyenler, bu kez de "bekleyip görmeyiz", TGS'yi işverenlerin güdümüne sokma çabalarını sadece seyretmeyi yeğlediler. Bu genel kurulda da, özellikle fikir emekçileri arasında hastalıklı haline gelen kariyerizm ve sektörim kendini gösterdi. Yine ilerici, demokratik adına, günahları işledi. İlericiler, demokratlar, sosyalistler arasında iş ve güç birliği yapılmazsa, kişisel kurgunluklar, dargunlukla ön plana çıkarılarak İllıcak'a ve onun İzmir temsilcisine TGS İzmir Şubesi feda edildi. Bu kez sadece şube yönetimi değil, üst kurulda İzmir'i temsil edecek delegasyonu da gazete patronlarına devredildi.

Şube genel kurulu yönetenler için Ankara'dan gelen yöneticilerin çabaları da sonucu değiştirmede. TGS Ankara Şube Başkanı Yılmaz Gümüşbaş, genel kuruldan bir gün önce iki yönetim kurulu üyesiyle İzmir'e

gelerek, İllıcak'ın karşısına çıkarılacak listeyi oluşturacaklara "birakin şube yönetimini onlar kazansın, ama siz üst kurul delegelerini sağlam tutmaya bakın" öğütü verdi. Ankara Şube yöneticilerinin bu öğütü belirli ölçülerde tutuldu ama sonuç değişmedi, değişmedi de. Ancak TGS İzmir şubesi'nin gerek yönetimi, gerekse üst kurul delegasyonu, demokratların, ilericilerin, sosyalistlerin ilkel işbirliği ile kişisel kurgunlukları bir yana bırakarak, gerçek düşmanını kın olacağını iyi bilerek mücadele etmeye kazanılabildi.

TGS'NİN GERÇEK SAHİPLERİNİN DÜŞEN GÖREVİ

Şimdi hayflanmak, "ah biz ne yaptık" diye başları taşlara vurmak sonucu değiştirmeye yetmeyecek. TGS Merkez genel kuruluna Babali patronları büyük bir güçle girecek ve iki yıl önce Türk-İş'den ayrılmak için mücadele veren TGS'yi bu genel kurulda istedikleri çizgiye getirmiş olacaktır.

O halde ne yapmak gerekiyor? TGS'yi basın emekçilerinin gerçek sendikal örgütü durumuna getirmek için, tüm demokratların, ilericilerin sosyalistlerin, ısrarla ve sabırla çalışmaları İllıcak yönetimine karşı mücadelelerini güçlendirilmesi içerisinde sürdürmeleri zorunlu oluyor. "Madem yönetimi Babali patronlar kapmıştı, bizim artık bu sendikada işimiz yok" demek te yanlış. Bu, Babali patronlarının, İllıcakların, Simavilerin Karacaların işine gelir. O nedenle TGS üyesi olarak kalıp, sabırla, inatla mücadele etmek, onlara meydan boş bırakmamak, basın emekçileri arasında sendikal çalışmaya yoğunlaşmaktır, mahalefetin gücünü gerek nitel, gerekse nicel bakımından yükseltmek gerekiyor.

Ancak bu yapıldığı An Türkiye Gazeteciler Sendikası, İşverenlerin elinden kurtarılabilir, sınıf ve kitle sendikacılığı niteliğine kavuşturulabilir. Şimdi TGS'nin gerçek sahiplerine düşen görev bu.

- ÇİZGİLERE İNSANLIĞIN TARİHİ — Oktay Ekinici - *Büyük boy - 96 sayfa - Renkli Ofset Baskı - 50.TL.*
- DİYALEKTİK VE TARİHİ MATERİYALİZM — A. Spirkın - *O. Yakkot - 3. Baskı - 40.TL.*
- GÖNÜMÜZDE ANTI-SOVYETİZM, ANTI-KOMÜNİZM, Girgin Güzinov - *Vladimir Mshvenieradze - 25.TL.*

ÇIKTI

- EKİM FIRTINASI VE SONRASI — Anılar / Öyküler
- BİR KARAGÜN DOSTLUĞU (*Kurtuluş Savaşında Sovyet-Türkiye İlişkileri*) - A.M. Şensutdinov - Y.A. Bağirov
- MAURICE THOREZ — *Oyaşam Öyküsü*

ÇIKIYOR!

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE

MEHMET AKÖZER

Faşizme karşı mücadele yeniden demokratik güçlerin birinci gündem maddesi olarak önemini vurguladı. Faşist terörizmin yılın başından beri sürekli olarak trınmanmasından sonra önceki hafta sonunda yeni Türkiye İşçi Partisi'nin faşist çeteler tarafından hunharca katledilmesi, faşizme karşı kin ve nefretin hızla toplumun çok geniş kesimlerini etkisi altına alması yönünde büyük bir etkiye bulundu. Türkiye İşçi Partisi'nin, yedi yiğit evladının son nefeslerine kadar ellerinden bırakmadıkları bayrağı yüksek tutmaktaki kararlılığını daha ilk gündün başlayarak kanıtlanması ve bu kararlılığı, şehitlerine karşı son görevini yerine getirirken bile en geniş demokratik güçlerle paylaşma konusundaki ısrarını göstermesi, faşist katliama tepkinin politik sonuçlar vermesine katkıda bulundu. Faşizme karşı mücadelenin ciddiyeti ve demokratik güçler arasında iktidarı bir birlik ve dayanışmanın önemi daha geniş çevreler tarafından değerlendirilmesi konusu olmaya başladı.

Bu gelişmeler faşizme karşı mücadelemde somut hedeflerin önemini de kapsamaz olarak yeniden gündeme getirdi. Faşizme karşı mücadelenin daha geniş kitlelerin desteğine ve katılımına dayanmaya başlaması, demokrasi cephesindeki güçlere önemli sorumluluklar yüküyor. Bu güçler, faşizme karşı etkin ve sonuç alıcı bir mücadelenin geliştirilmesini talep eden kitlelere bu mücadelenin somut hedeflerini göstermek, onlara düşmanı tanıtmak ve düşmanın yenilebileceğine onların güvenliğini kazanmak zorundadırlar. Faşizme karşı mücadelemde daha geniş işçi ve emekçi kitlelerin sadece kin ve öfkesinin değil, aynı zamanda onların desteğinin ve katılımının da sağlanması ancak böyle mümkün olacaktır. Çünkü işçi ve emekçi kitleleri, hedeflerini gömmedikleri, kime ve kimlere karşı olduklarını bilmedikleri, sonucuna ulaşabileceğine kendi kararlarıyla güvenemedikleri bir mücadele için gerçekten kazanılabilecek olanaklardır.

Faşizme karşı mücadelenin başarısına kitlelerin güveninin kazanılması, hiç kuşkusuz, bu mücadeleyi yürüten güçlerin sananmışlığı ve güvenilirliği, mücadele yöntemlerinin etkinlik bakımından inandırıcılığı gibi bir dizi etkene daha bağlıdır. Fakat bu mücadelenin somut hedeflerinin belirlenmesi ve tanınması, bütün bu faktörlere göre pratik bakımdan çok daha fazla öncelik taşır. Kaldı ki savaşçı gençler, kendi güvenilirlikleri ve önetirlerinin inandırıcılığı bakımından da ilk sınavlarını, gösterdikleri hedeflerin doğruluğunu kanıtlayarak verirler.

İVEDİ SORUN: YAŞAMA HAKKININ VE DEMOKRATİK KAZANIMLARIN GÜVENCEYCE ALINMASI

Bugün ülkemizde faşizme karşı mücadelenin en ivedi sorunu, hiç kuşkusuz, faşist terörizme son verilmesi, işçi ve emekçilerin, toplumumuzun evlatları, demokrat, yurtsever, sosyalist evlatlarının yaşama hakkının güvenceye alınmasıdır. Yaşama hakkının tehdit altında tutulması, kişilik haklarına yönelen bir meydan okuma olmanın çok ötesinde, gerçekte doğrudan doğruya demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmasına karşı bir saldırı niteliğini taşımaktadır. Faşist

terörizm, birbirinden bağımsız ve rasan-tusal olaylar değil, sistemli ve örgütlü bir biçimde planlanmakta ve aynı biçimde yönlendirilmektedir. Amaç öldürmek de, yaralamak da, korku yaratmak da olsa, faşist saldırılarda göze kestirilen belirli kişiler de gelişigüzel kalabalıklar da olsa, hedefler politik olarak seçilmekte ve planlanmaktadır. Diğer bir deyişle, faşist terörizmin dolaylı hedefi, kişilerin, örgütlerin ya da kitlelerin, politik ve demokratik hak ve özgürlüklerinin fiilen ortadan kaldırılması, kullanılmasının önlenmesi ya da tehdit altında tutulmasıdır.

Faşist terörizm, biçimsel olarak zaman zaman belirli kişileri ya da örgütleri hedef alıyor gözükse de, gerçekte asıl hedef örgütlü ve örgütsüz kitlelerdir. İlerici, demokrat, yurtsever, sosyalist kişi ve kuruluşlara karşı düzenlenen her saldırı ya da cinayet, bu kişi ve kuruluşları etkisiz hale getirmenin ya da sindirmenin de ötesinde, asıl emekçi kitlelere gözdağı vermesi, demokratik hak ve özgürlüklerin kitleler tarafından kullanılmasının da aynı saldırı ve cinayet tehdidi altında olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır. Bu yüzden faşist terörizm gerçekte milyonlarca işçi ve emekçinin güvenliğini üzerinde, yalnız potansiyel değil, aynı zamanda fiili bir tehdit durumundadır. Kaldı ki faşist terör odakları, işçi ve emekçileri kitleler olarak doğrudan doğruya hedef seçmeye de artık başlamışlardır.

Özette faşist terörizm, kişilerin, örgütlerin ve giderek geniş kitlelerin güvenliği üzerinde bir tehdidi sürekli olarak ayakta tutmakta, böylece mevcut demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmasını önleyerek, onları birer "hak" ve "özgürlük" olmaktan fiilen çıkarmaya çalışmaktadır. Faşist terörizme son verilmesi, bu nedenle, temel yaşama hakkının savunulmasından da öteye, demokratik hak ve özgürlüklerin korunması ve kullanılabilmesinden, özellikle de kitleler tarafından kullanılabilmesi açısından yaşamsal önem taşımaktadır.

FAŞİST HAREKETİN ASIL HEDEFİ: İKTİDAR

Ne var ki bütün bu söylenelemlerden, faşist terörizme son verilmesinin, yalnızca demokratik hak ve özgürlüklerin gerçekleştirilmesine güvenceye alınması açısından önem taşıdığı sonucu çıkarılamaz. Hele hele faşist terörizmin yalnızca bir can güvenliği, yaşama hakkının tehdit altında olması sorunu olarak görülmesi hiç kabul edilemez. Sorunun bu yanının bütün önemine karşın, sorunu tek başına bu yönüyle görmek, faşist terörizmin kaynaklarını unutmak, onu yalnızca bir "asayiş" sorunu saymak demektir. Oysa faşist terörizmin kaynakları çok daha büyük ve çok daha geniş kapsamlı bir tehlikeyi gizlemektedir.

Demokratik hak ve özgürlükleri, tüm demokratik kazanımları fiilen geçersiz kılmaya yönelik terörizm, faşist hareketin sadece Türkiye'ye özgü ve yeni bir taktiği değildir. Bütün dünyada faşist hareketler, örgütlü ve planlı terörizmi, işçi sınıfı hareketini ve demokratik güçleri sindirmek, emekçi yığınları sınıf mücadelesinin dışında tutmak için bir araç olarak kullanırlar. Fakat faşist hareketin, özellikle neo-faşizmin (1950-60'lar

sonrası faşist hareketlerin), örgütlü terörizm dışında, faşist demagoji, geleneksel burjuva partileriyle ya da dinsel akunlarla bağlaşıma, burjuva devlet kurumlarına yerleşerek bu kurumlarda mevzilenme, ordu içinde kilit noktalarını ya da sürekli dayanakları ele geçirme ve benzerleri gibi bir dizi başka yöntemleri de vardır. Faşist terörizmin bu bir dizi yöntem arasındakı önceliği de aldığı biçimler ve boyutlar, her ülkede asıl faşist hareketin güncel stratejisine, politik hedefine bağlı olarak belirlenir. Temel sorun, faşist hareketin belirli bir ülkede nasıl bir stratejiyi benimseydiği, güncel olarak hangi politik hedefe yöneldiğidir.

Türkiye'de demokratik güçler açısından faşizme karşı mücadelemde en büyük önemi taşıyan sorun da, faşist hareketin güncel politik hedefinin bilinmesidir. Bu hedef, kısa bir süre içinde doğrudan ya da dolaylı olarak iktidarı ele geçirmesi, daha somut olarak, faşist bir iktidar biçiminin oluşturulmasıdır. Türkiye'de faşist hareketin taktikleri, bu arada terörizmin olağanüstü boyutlarda trındırılması, bu asıl amaca göre biçimlenmiştir. Demokratik güçlerin anti-faşist mücadelesinde öncelikle bu tehlikenin önlenmesine, faşist bir iktidar biçiminin oluşmasını engellenmesine yönelmek zorundadır.

TÜRKİYE'DE FAŞİST HAREKET

Türkiye'de neo-faşist hareket İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarından beri sürekli bir biçimlenme süreci içindeydi. Ancak bu hareket 1960'ların ikinci yarısına kadar, genellikle, iki büyük burjuva partisinin (CHP, DP ve daha sonra AP) ve onların egemenliğindeki kurum ve örgütlerin en sağ kıyısında sadece "yardımcı" bir ağız olmakla öteye geçemedi. Burjuva devlet aygıtının ve bu aygıtın türemiş iki büyük burjuva partisinin baskıcı ve otoriter geleneği, faşist hareketin diğer işlevlerine özel bir gereksinim bırakmıyordu. 1960'ların ikinci yarısı ise Türkiye'de faşist hareketin geleneksel burjuva partilerinin doğrudan vesayeti dışında kendi kadrolarını ve güçlerini kurarak ayrı örgütlenmesini başlattığı yıllar oldu.

Faşist hareketin bu aşamaya geçişi, emperyalizmin ve egemenliğini gitgide sağlamlaştırarak büyük, tekeli sermaye sınıfının, 1960 sonrası yükselen anti-emperyalist, demokratik, sosyalist mücadeleye bir yanıydı. Faşist hareketin örgütsel bir bağımsızlık altında biçimlenmesi, diğer burjuva partilerinin doğrudan vesayetinden çıkması, yalnız gelişmesini hızlandırması açısından bir işlev taşımakla da kalmıyordu. Bu, aynı zamanda, sınırlı burjuva parlamenter oyununun baş aktörleri partilerin (özellikle AP'nin), bu oyunun kurallarına bağlılığını sürdürmelerini açışından da gerekli sayılıyordu. Faşist hareketin gizli ve açık faşist örgütlerini kurup kadrolaşmasının, AP iktidarının el altından sürekli desteği ve kollaması altında gelişmesi bu nedenle de bir rasanlı değildir.

Ne var ki faşist hareketin kendi özgün örgütlenmesini oluşturup geliştirmeye başlamasına karşın, 1970'lere kadar bu hareket, büyük burjuvazinin birinci derecedeki politik kuruluşlarının bir yan desteği olma özelliğini değiştirmeden, Neo-faşist hareketin bu dönemde

iki ağırlıklı işlevi vardı: 1) Burjuva iktidarının kitlese tabanından, düzenden kopan kitlelerin önünde en sağdaki bir baraj görevini görmek ve kitlelere düzenin sınırları içinde bir alternatif sunmak. 2) Gelişen anti-emperyalist, demokratik, sosyalist mücadeleye karşı devlet aygıtı dışında, sivil bir sindirme aracı, bir yan verucu güç olmak. Diğer bir deyişle 1970'lere kadar örgütlü faşist hareket, henüz kendi iktidar stratejisini çizerek uygulamaya geçecek bir konuma geçememişti. Buna bağlı olarak, bu hazırlık döneminde faşist terörizm, kitlese ve ülke çapında boyutlara ulaşmamıştı.

FAŞİST HAREKET İKTİDARA HAZIRLANIYOR

12 Mart faşist iktidar denemesi, tekeli büyük sermaye tarafından, doğrudan faşist hareketin kadroları iktidar sahnesine çıkarılarak değil, burjuva devlet aygıtının geleneksel güçleri aracılığıyla gerçekleştirildi. Ne var ki bu dönem, neo-faşist hareketin, kendi başına bir iktidar alternatifini olarak bazılarının tamamlanması, burjuva düzeni içinde "meşruluğunu"(!) kanıtlanmasından büyük bir işlev gördü. Bu dönemde neo-faşist hareket, devlet aygıtı içinde kadrolaşmasını geliştirmek için önemli olanaklar elde etti. 12 Mart faşist iktidar denemesinin başarısızlığı da, örgütlü neo-faşist hareketleri, tekeli büyük sermayenin gerçekleştirilemeyen arzularını yerine getirmek üzere adaylığını bu sınıf-şöyle güçlere benimsetmesine ayrıca katkıda bulundu.

1975'te MC iktidarının kurulması, örgütlü neo-faşist hareketin siyasal iktidara düzeyinde denemesinin büyük, tekeli sermaye açısından gündeme geldiğini gösterdi. Bu, sadece bir deneme değil, faşist hareketin örgütlü güçlerini daha da geliştirmesi için verilen bir işaret idi. Örgütlü neo-faşist hareket bu dönemde tekeli büyük sermaye için bitimsizliyi güvenilir bir kamu olduğunu beklenenden de ötesinde katıldı. Neo-faşist hareket, kendisine düşen görevleri yerine getirdiği gibi, örneğin bir MSP'nin tersine, büyük burjuvazinin günden güne değişen global taktiklerine de disiplin içinde ayak uyduruyordu. Diğer bir deyişle, büyük burjuvazinin genel çıkarlarını, kendisinin kısa vadeli çıkarlarını önünde tuttuğunu kanıtlayordu. Faşist hareketin bu sadakati, en tarafsız gözükken burjuva kitle itişim araçları tarafından bile, onun "meşruluğu" için elden gelen çaba esirgenmeyerek ödüllendiriliyordu.

MC iktidardan önce, özellikle İkinci MC iktidarı dönemi, örgütlü neo-faşist hareket açısından en önemli işlevini, devlet aygıtı içinde kadrolaşmasını tamamlaması, devlet olanaklarını kendi emri altında kullanabilmesi açısından yerine getirdi. Bu, faşist hareketin gelişmesini yeni bir ivme kazandırarak onu yeni bir düzeye ulaştırıldı. Faşist hareket, bir iktidar denemesi için açığa levhası görevini görecekti, devlet aygıtı içindeki mevzilerini güvenceye aldı. Silahlanma sürecini alabilirdi hızlandırırken, örgütlenmesini tüm yurt çapına yaygınlaştırmada da önemli adımlar attı. Emrindeki devlet olanakları, sınıf dışı kalması lümpen unsurları devşirmek, faşist hareketi bir "emekçi kapa" gibi göstererek çekici hale getirmek, böylece bir "kitle tabanı"nın tohumlarını atmak

LEDE GÜNCEL HEDEFLER

icin kullanıldı.

Bu dönemde faşist terörizm, eskisinden çok daha kapsamlı ölçülere ulaşarak adım adım tırmandırdı. Bu tırmama, sadece gelişen olanakların ve devlet aygıtının sağladığı güncenin sonucu değildi. Daha önemlisi, faşist terörizmin, yeni bir işlev kazanmasının sonucuydu: Yaygınlaşan terör ve korku ortamı yoluyla geniş kitleleri faşist hareketin etki alanı içine sokmak, yaratılacak "güçlük" imajıyla kitlelerin faşist hareketin insafsızlığına ip onunla işbirliği yapmasına ortam hazırlamak. Toplumsal bir panik ile geniş yığınları pasifize ederek onları politik mücadele alanının dışında etkisiz hale getirmek. Diğer bir deyişle faşist terörizm, MC iktidarlarıyla başlayan dönemde, örgütlü, faşist hareketin "kitle tabanı" oluşturma çabasının diğer yönü ü oluştunuyordu. Faşist hareket bir yandan kendisi için "politik, aktif bir çoğunluk" elde etmeye çalışırken, diğer yandan da, gitgide daha geniş kitleleri politik bakımdan etkisiz hale getirmeye, enterne etmeye çalışıyor; politik güçler dengesini bu ikinci yolla da kendilerine çevirmeye çalışıyordu.

FAŞİST HAREKETİN GÖCÜ VE PLANLARI

Bütün bunlar örgütlü faşist hareketin, siyasal iktidarı, yalnızca büyük, tekelci sermaye adına ve gerektiği anda değil, aynı zamanda kendisi için ve kendi yararına vereceği zamanda ele geçirmeye çalıştığı bir gerçektir. Sorunun bir diğer yanı da şuydu: MC iktidarları dönemi faşist hareket için yalnız bir geçiş olanakları dönemi olmakla kalmamış, aynı zamanda geri dönülmeye mahal olmayan bir süreç de başlatmıştı. İki dönem siyasal iktidarı bir bölümünü paylaşma olanağını elde etmiş ve gelecekteki "daha güçlü bir iktidarı" umuduyla tutunmaya çalışan faşist hareketin, kendi kadrolarını ve tabanını tutabilecek için, bu noktada kalmaması, daha ileri mevzileri hedef göstermesi ve ele geçirmesi zorunluydu. Siyasal iktidarı paylaşma olanağının elinden kaçması, bunu daha da zorunlu hale getiriyordu. Faşist hareketin kendisine seçtiği yöneleceği hedef, bundan sonra, siyasal iktidarı doğrudan ya da dolaylı olarak bütünüyle ele geçirmek, en azından, kendi modeline uygun bir faşist iktidarı oluşturmaya çalışmaktır. Örgütlü faşist hareket, Ecevit hükümetinin kurulmasından sonra, güçlerini bu hedefe doğru seferber etmeye başladı. Faşist hareket, bu hedefini ciddiye alabilecek kadar güçlü müdür? Bu soruya cevap verebilmek için yukarıdaki değerlendirmelere bir noktayı daha eklemek gerekiyor.

Türkiye'de faşist hareket, bağımsız bir örgütlenme içinde kadrolarını ve tabanını geliştirme sürecine girenken, kaçınılmaz olarak burjuva düzeninin ve geleneksel burjuva kurumlarının dışında bir görünüm kazandı. Faşist demagoginin amacına ulaşması da böyle bir görünümlü zorunlu kılıyordu. Örgütlü faşist hareket ülkede faşist tehlikenin birinci elden temsilcisi haline geldikçe, sözü edilen görünüm, toplumdaki faşist pa lannı gerçekleştirme olasılığını, sadece örgütlü faşist hareketin çıplak gücüne bakarak ölçme eğilimini yarattı.

Oysa böyle bir ölçme son derece hatalıdır. Faşist hareketin güçleri, bugün bu hareketin özellikle örgütlü parçasında

FAŞİZM BÜTÜN İŞÇİ VE EMEKÇİ KİTLELERİN DÜŞMANIDIR. AMA, HERŞEYDEN ÖNCE ÖRGÜTLÜ KİTLELERİN DÜŞMANIDIR. FAŞİST TERÖRİZMİ ETKİSİZLEŞTİRECEK OLAN DA, FAŞİST İKTİDAR HEVESLERİNİN YARI YOLDA KESECEK OLAN DA, ÖRGÜTLÜ KİTLELERİN MEVZİLERİNİ BIRAKMAMALARI VE GELİŞTİRMELERİDİR.

toplamlarla beraber, bu hareket asıl gücünü, başta devlet aygıtı içindeki uzantıları olmak üzere onu perde arkasından besleyen odaklardan almaktadır. Örgütlü faşist hareket iktidar hesaplarını yaparken de, son çözümlemeye, bu odakların hareketi geçirmeye güvenmektedir. Faşist hareket, ya bu odakların desteğiyle kendi kadroları eliyle iktidarı ele geçirecektir, ya da bu odaklar, faşist hareketin kadrolarını siyasal iktidarı kilit noktalarına doğru yerleştirir, onun adına iktidarı el koyacaktır. Yapılan hesaplar budur ve faşist hareketin bugün için yakın perspektifte gördüğü olası ikincisidir.

Burada bir noktayı daha belirtelim: Örgütlü faşist hareketin bugün ulaştığı boyutlar, onu, kendisini cepheye süren güçlerin işaretini beklemek yerine, kendisini kumanda mevkinde görecektir ve arkasındaki güçlere hareketi geçme işareti verecek düzeye getirmiştir. Örgütlü faşist hareket, kendisini bugünkü gücüne erdiren büyük, tekelci sermayeden ve burjuva devlet aygıtı içindeki odaklardan, yeni olanaklar ve biraz daha beklemeye talimatını değil, kendisini bir önce iktidarı getirmelerini beklemektedir. Diğer bir deyişle, koşulları ve gücünü yeterli gören faşist hareket, kendi arkasındaki güçlere, faşist bir iktidarı biçiminin oluşturulmasını zamanını kendisi dikte etmeye çalışmaktadır.

Bu gelişmede, hiç kuşkusuz, iktidarı ele geçirmeden geçen her zamanın, faşist hareketin kitlelerin gözü önünde değişir olmasına, güçler dengesinin demokrasinin güçleri lehine değişmesine yol açmasını da payı vardır. Faşist hareket, emperyalizmin ve büyük, tekelci sermayenin taktikleri ne olursa olsun, elindeki güçleri pasifize etmeye, bir önce iktidarı ele geçirmede kullanmayı istemektedir.

İşte faşist terörizmin tırmandırılması, temelinde, örgütlü faşist hareketin, faşist bir iktidarı biçimine geçiş koşullarını kendi eliyle yaratma, bir bakıma bu koşulları dayatma çabasını yansıtmaktadır. Terörizmin tır a dırılışıyla sıkıyönetim çağrılarıyla darbe davetlerinin yükselişinin çakışması, bu çabaların bir ifadesidir. Faşist terörizmin tır andırılmasının amacı, bu bakımdan burjuva iktidarı bir "yan varucu gücü" işlevinin yerine getirilmesinden çok ötede, asıl varucu güçlere ortam hazırlayarak, faşist bir iktidarı nesnel ve öznel koşullarını yaratmaktır. Faşist terörizmin tırmandırılmasının Doğudaki emekçi halkımız üzerinde yeni saldırı ve provokasyon ha-

zarlıklarıyla birlikte yürümesi de, bu girişimlerin esas hedefini göstermektedir. Demokratik güçlerin sindirilmesi, kitlelerin korkutularak politik mücadele safının dışına itilmesi, şantaj altında tutulan kitlelerin faşist harekete işbirliğine sokulması ve faşist hareketin kanadına altına sığınması zorlanması gibi amaçların tümü, bugün faşist bir iktidarı zemin hazırlanması hedefine yardımcı olan ara amaçlar durumundadır. Özellikle bir kere daha belirtecek olursak: Faşist hareketin bugünkü güncel hedefi, faşist bir iktidarı biçiminin oluşturulmasıdır. Böyle bir denemenin bugünkü Türkiye koşullarındaki gerçekliği, büyük burjuvazinin global stratejisine göre değerlendirilmeye değerdir.

İVEDİ GÖREVLER

Bu durum, demokratik güçlerin, her şeyden önce faşist bir iktidarı biçiminin önlenmesi hedefinde birleşmesini ve bunun için gerekli yöntemleri benimsemesini zorunlu kılmaktadır. Anti-faşist güçlere, faşist terörizme son verilmesi hedefini göstermek yeterli değildir; asıl hedef, terörizmi de tırmandırarak faşist bir iktidarı tezgahına çabası kad odakların etkisiz hale getirilmesi, bu tezgahın bozulması olmalıdır. Bunun için de, faşist terörizmin mahkum edilmesinin ötesinde, başta açık faşist parti ve örgütler olmak üzere faşist iktidarı heveslerinin teşhir edilmesi, bunların kitlelerin önünde mahkum edilmesi birinci görevdir. Gizli ve açık faşist örgütlerin teşhir edilip toplumun yarğısı önünde hüküm giymesinin sağlanması, bütün bu örgütlerin kapatılıp dağıtılması için kitleler bir kamuoyunun yaratılması zorunludur.

Faşist terörizmin mahkum edilmesi bu yolda elbette birinci derecede önemli taşıyıcı. Bugün faşist terörizmin cinayet vesadiri fuyasından doğrudan doğruya çıkan olanlar ya da bunları planlayanlar dışında, toplumun bütün sınıflarından insanların etkisi altına alan toplumsal bir felaket düzeyine ulaşmıştır. Terörizmin dalgası, toplumdaki bireylerin ezici bir çoğunluğunun değer yargılarıyla çatışmakta, onları genel bir bunalmışlık içinde tutmaktadır. Faşist terörizmin ulaştığı boyutlar için bile yerleşik düzenin onların zihinlerine yerleştirdiği dünya görüşü kalıpları içinde açıklanamayacak, gereksinimi bulamayacak niteliktedir. Burjuva ideolojisinin etkisi altındaki kesimlerde anti-

komünist ya da ırkçı-göven şartlanmaları, saldırınlığı haklı gösteren düşünce kalıpları bile faşist terörizmin boyutlarına da gelmektedir. Faşist terörizmin tüm toplum kesimlerinde değer yargılarının çöküşüne uğradığı, kitleler bir kararsızlığın bütün beklentilerini yerini aldığı bir ortam yaratılmasına fırsat bırakılmadan, bütün toplum kesimlerinden gelen tepkilerin, faşist odakların dağıtılması hedefinde birleştirilmesi mümkündür ve zorunludur.

Faşist bir iktidarı biçiminin oluşturulması tehlikesi, faşist terörizmin demokratik hak ve özgürlükleri fiilen kullanamaz hale getirmesi, ayrıcalıklı bütündemokratik güçleri tehdit etmektedir. Bu tehdidin yükselmesi, tüm demokratik güçler arasında birlik ve dayanışma olanaklarının genişletilip etkin bir biçimde değerlendirilmesiyle sonuçlanmalıdır. Faşist tehlikenin boyutları, kendi özel politik çıkarlarını ortak düşmana karşı mücadelenin genel çıkarlarını önüne koyan anlayışı her geçen gün bir kez daha iflas ettirmektedir. Faşizme karşı mücadeleye isteği ve kararlılığının daha geniş emekçi kitlelere yayılması, bugün, onların taleplerini iktidarı mücadelesine öten siren tüm güçleri, bu iddialarını kantılamak üzere bir anavın önüne getirmiştir: Faşizme karşı en geniş demokratik güçlerin iş ve eylem birliğinin kurulması için her türlü çabayı harcamak, faşizme karşı tepkinin kitleleşmesini, anti-faşist birlik eğiliminin daha ge iş kesimlere benimsenmesi, ayrılmış eğilimlerin etkisizleştirilmesi için değerlendirilmesi gündemindedir.

Örgütlü faşist hareketin planları, burjuvazinin politik güçleri arasındaki her türlü ayrışmayı faşizme karşı mücadelede değerlendirilmesi i bugün daha da zorunlu kılmaktadır. Faşist güçlerin bütün olanaklarla terit edilecek en dar alana sıkıştırılmaları, politik güçler dengesinin bu güçler aleyhine çevrilmesini vazeçilmez bir koşuldur. Faşist hareketin bağımsız bir örgütlenme altında biçimlenmesi bu konuda burjuvazinin politik güçleri arasındaki çekişmelerden yararlanılması için daha da elverişli koşullar yaratmıştır. Bu ayrılık ve çekişmeleri, faşist tehlikeyi zayıflatmak için kullanırken, sosyal demokrasinin değişik farklılıkların değerlendirilmesi özellikle ihmal edilmemek durumundadır. Bugünkü hükümetin faşist güçlere uzlaşma eğilimini zayıflatıcı, bu eğilimi etkisiz hale getireci her türlü olanak, demokratik güçlerin mücadelesinde kullanılacak birer araç niteliğindedir.

Bütün bu görevlerin yerine getirilmesi, her zaman olduğu gibi bugün de, yine ancak kitlelerin örgütlü gücünün korunması ve geliştirilmesiyle, hem anlam kazanacak hem de kalıcı sonuçlar verebilecektir. Faşizm bütün işçi ve emekçi kitlelerin düşmanıdır ama, her şeyden önce örgütlü kitlelerin düşmanıdır. Faşist terörizmi etkisizleştirilecek olan da, faşist iktidarı heveslerini yarı yolda kesecek olan da, örgütlü kitlelerin mevzilerini bırakmamaları ve geliştirmeleleridir. Buyüden bugün de vazeçilmez olarak, başta işçi sınıfının bilimsel sosyalist politik örgütü olmak üzere demokrasinin cephesindeki tüm örgütlerin güçlendirilmesi, bu örgütlerin emekçi kitlelerin mali haline getirilmesidir. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi in yığıt şehitlerinin öcü böyle olacaktır.

Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi öğretim üyesi Tayyar Bora:

"TARIM İLAÇLAMASI EKONOMİNİN DİŞA BAĞIMLILIĞINI PEKİŞTİRİYOR"

Sayın Bora, bu konuşmamızda Türkiye'de tarımsal mücadelenin bugünkü biçimlerinin ülke ekonomisi ve doğal çevre üzerindeki etkilerine değinmek istiyorum. Önce tarımsal mücadelenin amacı ve yöntemleri üzerinde kısaca bilgi verir misiniz?

Ürün, tarımsal üretim sırasında, çoğu kez, hastalık etmenleri, böcekler ve yabancı otlar gibi zararlıların saldırısına uğramakta ve verim düşmektedir. Türkiye'de bu verim düşüşünde hastalıkların yüzde 10, böceklerin yüzde 10 ve yabancı ot zararının da yüzde 15 payı bulunmaktadır. İşte, bu zarar önlemek için bir dizi tarımsal savaşım önlemlerine başvurulmaktadır. Bunlar arasında hastalık ve zararlılara dayalı çeşitler yetiştirilmesi, yetiştirme tekniğinin iyileştirilmesi, biyolojik savaş, karantina önlemleri ve ilaç savaşımı sayabiliriz. Bazan bu yollardan birine bazan da birkaçına birden başvurarak tarımsal savaşımı gerçekleştirilmektedir.

Gerek kamuoyunda, gerekse üretici kesiminde tarımsal mücadeleye denince akla hemen ilaçlı mü-

cadele geliyor. Bunun nedenini açıklar mısınız?

Gerçekten günümüzde bu anlayış oldukça yaygındır. Oysa, demin de belirttiğim gibi, ilaç kullanımı, tarımsal savaşım yöntemlerinden yalnızca biridir. Tarım ilaçlarının endüstriyel düzeyde üretiminin geçmişi de, zaten 35-40 yıldan daha önceye gitmemektedir. Ancak, ilaçların etkisinin, uygulamada kısa sürede görülmesi ve ilaç firmalarının geniş, etkin kampanyaları bu endüstri kolunun hızla geliştiğini ve ilaç üretiminin bugün çok uluslu şirketler boyutuna ulaştığını göstermektedir. Yıllar yılı sürdürülen bu propaganda ve reklam kampanyaları, özellikle geri kalmış ülkelerde meyvesini vermiş ve tarımsal savaşımı ilaç savaşımıyla özdeşleştiren yanlış anlayışa gelinmiştir.

Ancak, unutulmaz noktalar vardır. Her şeyden önce ilaç savaşımının etkisi, genellikle geçicidir. Her yıl ya da her mevsim ilaç kullanımının yenilenmesi gerekmektedir. İlaç savaşımında, tarımsal savaşımın kalıcı çözümü değildir. Bu niteliği ise üreticiye tarımsal savaşımın sürekli bir ekonomik yükümlü ve aşırı işgücü yüklemektedir.

Ülkemizde de ilaç üretimi kısa sürede, kendine göre ve oransal olarak büyük boyutlara ulaşmıştır. 1960'ta 23 bin ton olan üretim 1975'te yüzde 100 artışla 50 bin tona yükselmiştir. Bugünkü değerlerle üreticinin 1 yılda ilaç ödediği para 2,5 milyar lira dolayındadır.

Türkiye tükettiği tarım ilacını nasıl sağlıyor?

Bugün piyasada bulunan 700 kadar tarım ilacı 23 ayrı ilaç firmasının sağlanmaktadır. Bu firmalardan 6 tanesi ilaçların yüzde 70'ini piyasaya sürmektedir. Bunlar Agromerck, Bayer, Hektaş, Koruma, Midiltipi ve Shell'dir. Firmalar ilaçları ya doğrudan yurtdışından getirmekte, ya kendileri üretmekte ya da etkili maddeyi yurtdışından getirip yalnızca dolgu maddesi ekleyerek ambalajlamaktadır. Ayrıca bu 23 firmadan yalnız 6 tanesinde etkili madde üretimi yapılmaktadır.

Kullanma izni almış ilaçların etkili madde grupları üzerinden bir değerlendirilmesi yapacak olursak; bugün üreticinin kullandığı ilaçlar 180 etkili madde grubunda toplanmaktadır. Bunlardan 6 tanesi yurt içinde üretilmektedir. Bu 6 etkili maddenin bile, yabancı ot ilacı yapımında kullanılan 2,4 D ve 2,4,5 T gibi bazıları hammaddede yönünden dışa bağımlıdır. Ayrıca, yukarıda anılan 180 etkili madde grubunda 20 tanesi, kullanılan tüm ilaçların yüzde 80'ini içermektedir. Kısaça söylemek gerekirse Türkiye tarım ilacı yönünden de dışa bağımlı bir ülkedir.

Bir tarım ilacı kullanma izni nasıl alıyor?

Kısaca belirteyim. Firmalar pazara sürmek istedikleri ilaçlar için kullanma izni almak üzere Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına başvururlardır. Bakanlık tüm giderleri devletçe karşılamak üzere bu ilacı laboratuvar ve tarlada denemeye alır. Ancak bu ilaç denemelerinin ardı arkası kesilmediğinden devletin 300'e yakın araştırıcısı, hesaplarına göre, çalışma saatlerinin ortalamaya yarısını bu işlere ayırmaktadır. Kimi zaman öyle durumlar olabilmektedir ki, bir tek bitkinin bir hastalığına karşı 60'ün üzerinde ilaç denenmekte, sonuçta yarıya elenmekte, etkili olan 30 ilaç ise yalnız 3 değişik etkili madde grubunda toplanabilmektedir. İşte, firmalar öyle istedikleri diye devlet olanakları böylesine hovardaca harcayabilmektedir. Devlet olanaklarının sınırlanması bu kadarla da kalmamaktadır. İlaç piyasası sürüldükten ve bir süre izin alınan dozda kullanıldıktan sonra başka firmaların rekabetiyle karşılaşmaktadır. Firma bunun üzerine, derhal Bakanlığa başvurarak ilacının daha düşük dozda da etkili olduğunu ileri sürerek yeniden denemesini isteyebilmektedir. Bu kez de araştırmacılar aynı ilaç için doz düşürme denemelerine girişmektedir. Böylece zaten eğitim eksikliği nedeniyle önerilen dozun, gereksiz yere, çok üstün-

İlaçlama kalıcı çözüm getirmiyor.

de ilaç atan üreticinin, doz düşürülünceye değin, daha da çok ilaç kullanmasına yol açmaktadır. Bu da firmaların üreticinin sırtından aşırı kâr sağlamanın bir başka yolu olmaktadır.

Bu ekonomik sorunlar dışında ilaç kullanımının getirdiği başka sorunlar var mı?

Evet, hem de önemli sorunlar var. Bunlardan biri, tarım ilaçlarının hemen tümünün insan sağlığı için zararlı oluşudur. Bu ilaçlar insana, fabrikada üretim evresinden başlayarak, ilaç ürününün tüketimi, çevrenin kirlenmesi (suyun, havanın, denizlerin) gibi yollarla ulaşmaktadır. Etkisi bazan ani ölüm ve felçler biçiminde olabilmektedir. Özellikle bu ikinci tip etki, hemen hepimizin bildiği, DDT, Aldrin, Dieldrin v.b. ilaçlara özgüdür. Bunlar insan vücudunda birikmekte, zamanla merkezi sinir sisteminde, kaslarda etkisini göstermekte sonunda ölüme götürmektedir. Özellikle üreticinin eğitiminin yeterli olmadığı Türkiye gibi ülkelerde hasada yakın ilaç kullanma, etkili olsun diye gereğinden yüksek doz kullanma, yanlış ilaçlama tekniği v.b. nedenlerden tarım ilaçları halk sağlığı açısından önemli sorunlar yaratmaktadır.

Bunun dışında, bilinçsizce ve sürekli tarım ilacı kullanımını doğal dengeleri bozmaktadır. Bunun sonucu olarak da o ana değin önemli olmayan bazı yeni hastalık etmenleri ve zararlılar doğada yaygın duruma gelmektedir. Çünkü ilaçlar bazı zararlıları öldürürken başka zararlıları baskı altında tutan yararlı mikropların ve böceklerin de yok etmektedir. Örneğin Çukurova bölgesinde Beyaz Sineğin salgın boyutuna ulaşması bu nedenle olmuştur.

Zamanla hastalık etmenleri ve zararlıların ilaçlara karşı dayanıklılık kazanması ilaç kullanımının getirdiği bir başka sorundur.

Tarım ilacı kullanımının doğurduğu bu sorunlara çözüm getireceğimizi biliyor muyuz?

Unutmamak gerekir ki, tarım ilacı kullanımından doğan sorunlar, her şeyden önce, ilaç kullanma sürecinin, genelde, tarım kesimindeki ilkel kapitalist düzene uyumlu oluşundan kaynaklanmaktadır. Bu durumu gözardı ederek, bu soruna, geçeriil ve

sürekli bir çözüm getirilemez. Tarım ilacı sorunları, ekonomik yönüyle, sağlık yönüyle ve doğal dengeye etkisi yönüyle üreticinin, tüketiminin dek geçen evreler boyunca bir iç-içelik gösterir. Ancak, şimdilik, teknik açıdan ilaç kullanımının kesin olarak yasaklanması olanaklı da bulunmadığı için, yine de bu günkü koşullarda sorunu azaltıcı nitelikte bazı önlemler alınması önerilebilir. Bunları, ayrıntıyla girmeden kısaca şöyle izleyebiliriz:

1) Özel kesimin ilaç üretim ve dağıtım işlevine son verilmelidir. Ancak, böylece üreticinin cebini ve sağlığını koruyan sınırlı aracı olmaksızın kurtarılabilir. İlaç üretim ve dağıtım görevini Etibank, Ziraat Donatım Kurumu ve onlarla eşgüdüm içerisinde çalışacak tarım üretim kooperatifleri yüklenmelidir. Bu en başta firma rekabetinin getirdiği ekonomik sorunları giderecektir. Az önce andığımız ilk iki kuruluşun ilaçların iç üretimine olduğu gibi dıştan satın alınmasına da elyokmalıdır. Tarım üretim kooperatifleri başlangıçta daha çok dağıtım görevini yürütebileceği gibi güçlenmeleri durumunda ilaç üretimine de katkıda bulunması sağlanmalıdır.

2) Tarım üretim kooperatifleri, üreticileri ilaç kullanımının getirdiği sorunlar açısından eğitmeye önem vermeli. Bu konuda kooperatifler Ziraat Mücadele örgütleri ile sıkı işbirliği yapmalıdır.

3) Firma reklam ve propagandalarının yarattığı tarımsal savaşımın ilacı savaşım ile özdeşleştirilmesi yasaklanmalıdır. Bunun için de ilaçla savaşım dışındaki yöntemlere, araştırmaya alanından başlayarak, ağırlık verilmelidir.

4) Yurt içinde üretilen gıdalara, kükürt, BHC gibi ilaçların iç üretilmesi hazırlanmalı ve dışa satım olanakları artırılmalıdır.

5) İnsan sağlığına kesin zararlı oldukları bilinen DDT, Aldrin, Dieldrin vb. ilaçlar, birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de de derhal yasaklanmalıdır.

6) Tarımsal ilaçlardaki ilaç kalıntıları sık sık denetlenmeli ve halk bu açıdan uyanık bulundurulmalıdır.

Bu öneriler daha artırılabilir. Ancak burada kaba çizgileri bir kaçına değinmekle yetiniyorum. Gerçekten bunlar alınmasıyla bazı önlemler değişir. Yeter ki firmalardan yana değil de biraradından yana olunabilsin.

Teşekkür ederiz, Sayın Bora.

Bir parmak bal...

KAMU KESİMİ EMEKÇİLERİ BUNALIMIN YÜKÜ ALTINDA

GALIP TEKİN

Hükümetin uzun süredir memurlara vaat etmekte olduğu yeni düzenlemeler en sonunda bizzat Başbakan Ecevit tarafından açıklandı. Kimi çevreler tarafından, memur maaşlarında önerili artışlara yol açacağı söylenen bu düzenlemeler üç yenilik getiriyor.

(1) Gösterge tablosunun değiştirilmesi;
(2) Eşi çalışmayan memurlar için 500 TL aile yardımı;
(3) Eskiden, çocuk başına 50 TL olarak ödenen çocuk zammının, okula gitmeyen ya da ilk öğrenim çağındaki çocuk için 100, orta öğrenimdeki çocuk için 200 ve yüksek öğrenimdeki çocuk için 400 TL'ne yükseltilmesi.

Bu düzenlemelerin memur gelirlerinde yapacağı artışın boyutlarını ortaya çıkarabilmek ve bu konudaki yanlışları önlemek için, bazı noktaları açıklığa kavuşturmak gerekiyor.

İlk olarak gösterge tablosunda yapılan değişikliği ele alalım. Bu konuda yapılan açıklamaya göre, 15. derecenin birinci kademesi için gösterge rakamı, % 87,5'lik bir artışla, 160'da 300'e çıkarılmakta. Sözkonusu gösterge rakamı artışı, derece yükseldikçe azalarak, 1. derecenin 1. kademesinde % 13,5'e düşüyor. Ancak, bu yanıltıcı bir durum. Çünkü, 12-15 dereceler arasındaki memurlar için gösterge değişikliği nedeniyle maaşlarda meydana gelen artış, gösterge rakamı artışının gerisinde kalıyor. Örneğin, 15. derecenin birinci kademesindeki

bir memurun brüt maaşındaki artış, gösterge rakamı artışı olan % 87,5 değil % 27,5 düzeyinde. Bu durumun nedeni, son değişiklikten önce bu memurların brüt maaşının, gösterge rakamının gösterdiği 2240 TL (14x 160) değil, asgari ücret olan 3300 TL olmasıdır. Benzer bir durum 12-15. derecelerdeki tüm memurlar için geçerli. Kısacası, 1-11. derecelerdeki memurlar için gösterge artışları aynı zamanda brüt maaş artışlarını da gösterdiği halde, 12-15. derecelerdeki için brüt maaş artışları gösterge artışlarından daha düşük düzeyde kalmaktadır. Bunun bir sonucu olarak da, örneğin, 9. derecenin brüt maaş artışı 14 ve 15. derecelerininkinden daha yüksek olacaktır. Benzer bir biçimde, 13-15. dereceler için brüt maaş artışı 10 dereceninkinden daha adil bir maaş yapısı sağlanmaktan ne denli uzak olduğunu, aksine maaş farklılıklarını arttırdığını göstermektedir.

Üzerinde durulması gereken bir diğer nokta ise, memurlara sağlanan olanakların memur gelirlerinde yapacağı artışlarla ilgili. Basında bu konuda yeralan yazılarda, bazı örnekler verilerek memur maaşlarında neredeyse % 100'e varan artışların olabileceği vurgulandı. Ancak bu örneklerde ele alınan memurların, yaratılan yeni olanakların hemen hepsinden yararlanacağı varsayımından yapıldığı dikkati çekiyor. Örneğin, 11. derecenin birinci kademesinde olan, üç çocuklu, eşi çalışmayan, çocuklarından biri ilk, biri orta, biri de yüksek öğrenime devam eden bir

memurun eline son değişikliklerden önce yaklaşık 3350 TL gectekti (yakacak parası dahil). Yeni durumda ise eline geçecek miktar 5300 TL'ne yükseliyor. Başka bir deyişle, eline geçecek miktar % 58 oranında artış gösteriyor. Ancak, eşinin de çalıştığını ve yüksek öğrenimde çocuğu olmadığını varsaydıysak artış oranı %37'ye düşüyor. Örneklerden hangisinin daha gerçekçi olduğunu anlamak için Türkiye ile ilgili bazı gerçekleri hatırlamak gerekir. Herşeyden önce, gösterge tablosunun alt sınırlarında yeralan memurların ailelerini tek maaşla geçindirmelerinin güçlüğü, hatta olanaksızlığı gözönünde bulundurulduğunda, memur kitlesinin %75'inden fazlasını oluşturan 10-15. derecelerdeki memurların önemli bir bölümünün 500 TL'lik aile yardımından yararlanamayacağını söyleyebiliriz. 10-15. derecelerdeki memurların 750-800 bin doayında olmasına karşılık, yüksek öğrenim gençliği içinde memur ailelerinden gelenlerin sayısının 90-100 bin olduğu gözönünde bulundurulduğunda ise, sözkonusu memurların ancak çok küçük bir bölümünün çocuk yardımındaki artıştan önemli bir yarar sağlayabileceği sonucuna varılabilir. Gerek aile yardımından gerek çocuk yardımındaki artıştan, üst derecelerdeki memurların daha fazla yararlanabileceği açıktır. Dolayısıyla, getirilen yeni düzenlemelerin memurlara çok büyük bir bölümüne sağlayacağı çıkarların oldukça sınırlı kalacağı söylenebilir.

Kaldı ki, yapılan iyimser tahminler doğru çıksa bile, memurların gerçek gelirlerindeki düşüş önlenemeyecektir. Çünkü, 1977 Martından buyana Ankara ve İstanbul geçimine endeksleri ortalaması % 85 artmıştır. Başka bir deyişle, hayat % 85 pahalalmıştır. Ancak, yapılan en iyimser varsayımlarla bile memur maaşlarında 1977 Martına oranla % 40-50 oranında bir artış sağlanabilecektir. Demek ki, getirilen yenilikler memurların gerçek gelirlerini 1977 Martındaki düzeyde bile koruyamamakta, yalnızca, memurların son 1,5 yılda uğradıkları kayıpların bir bölümünü ortadan kaldırabilmektedir. Yeni düzenlemelerin yeterliliğinin en iyi göstergesi ise, yeni olanaklardan yararlandıktan sonra bile memurların gelirlerinin 1977 Martına oranla neredeyse % 50 daha düşük olacaktır. Memur maaşlarındaki artışın yolaçacağı fiyat artışları da gözönünde alındığında, memur kitlesinin daha da güç yaşam koşullarının beklendiği açıktır.

Buraya kadar söylenenler önemli bir gerçeği bir kez daha gözler önüne sermektedir: Toplu sözleşme, grevli sendikalar hakla-

ECEVİT HÜKÜMETİ TARAFINDAN GETİRİLEN DÜZENLEMELER MEMURLARIN GERÇEK GELİRİNİ 1977 MARTINDAKİ DÜZEYDE BİLE KORUYAMIYOR. YENİ DÜZENLEMELERDEN SONRA BİLE MEMURLARIN GERÇEK GELİRİ 1977 MARTINA ORANLA %50'YE KADAR VARAN ORANDA DÜŞÜK KALIYOR.

Gün geçtikçe daha fazla yoksullaşıyorlar.

ra kavuşmadan, memur kitlesinin, yaşam koşullarını iyileştirmek bir yana, koruması bile olanaksızdır. Memur maaşlarına ilişkin son düzenlemelerden, toplumun demokratikleşmesi mücadelesini açışında çıkarılacak önemli ders budur.

Sanatsever bir bakan

Ecevit Hükümetinde sanat düşküni bir Bakan daha ortaya çıktı. Yalnız bu düşkünlük, Sosyal Güvenlik Bakanı Hüseyin İsmailoğlu gibi şılla yazma biçiminde açığa çıkmıyor. Üstelik ilgi duyulan sanat dalı da farklı: Fotoğrafçılık.

Yerel Yönetim Bakan Mahmut Özdemir, haf taluk bir dergide kendisine ilişkin yazı ve fotoğraflara yer verilmesinden o denli hoşnut oldu ki, Bakanlığı'na 2 bin 500 adet alımp dağıtılması için hemen emir verdi. Ancak Bakanlık bütçesinin müsait (!) olmaması nedeniyle yazı ve fotoğrafların aktarılması kaybolmadan ale acele bir başka yöntem bulmuş.

Çeşitli Belediyeler konuttarı teknik altyapıya kadar dağıtım yapılan sorunların çözümü için yeterli finansmana sahip olmadıklarını açıklamışlardır. Orta Anadolu Belediyeler Birliği (-böyle bir sıkıntı olmadığı için olsa gerek-) 2 bin 500 adet dergiyi bir kalemde almış.

Gerek Bakanlık gerekse Orta Anadolu Belediyeleri Birliği yöneticileri dergiler ödenen miktar önemsemiyor olabilirler. Ama bu haftalık derginin, Yerel Yönetim Bakanı Mahmut Özdemir'in fotoğraf merakını kötüye kullanmaması için kimsenin edemiyor...

Amaç gezi mi?

Geçen ayın son haftasında Türkiye'ye gelen bir grup ziyaretçi 20 günlük bir geziden sonra sessiz sedasız Birleşik Amerika'ya döndü.

Grubu oluşturanlar Time ve Fortune dergilerini yayımlayan tröstün yönetim kurulu başkanı, üst düzeydeki yöneticileri ve eşleri idi. Gezi ise burjuvazinin baş temsilcisi Koç Holding'in daveti üzerine gerçekleştirildi. İstanbul, Bursa, İzmir ve Antalya'daki tarihi ve turistik yerleri de ziyaret eden 6 kişilik heyet, bu arada Carlton, Dıvan, Hilton otellerinde şereflerine verilen Kamran İnan, Nihat Erim, Metin Toker gibi seçkin isimlerin de hazır bulunduğu yerlerde Türkiye üzerindeki görüşlerini açıklama olanagı da buldular.

"Memleketimizin gelişmişliğin eşliğinde bir ülke olarak görüyoruz" diyen yönetim kurulu başkanı Heskell, konuşmalarında sürekli olarak "etkili" Amerikan çevrelerinde Türkiye'nin olumlu yönde tanıtılması için daha çok çaba harcanmasının gerekliliğini vurguladı. Bu işin kotarılmasında asıl görevin, yemektik temsilcileriyle konuştuğu Türkiye Burjuvazisine düştüğünü hatırlatmayı ihmal etmedi. Ama, kendisine bunca konuşma hakkı gösterenlere fazla kaba davranmış olmamak için de, Time Life grubu olarak ellerinden geleni yapacaklarını söyleyerek bu seçkin kitleyi rahattadı.

Koç Holding'in turistik olarak nitelendiği bu geziden daha verimli sonuç alınabilirdi ama Koç'un Hükümet üyelerini de davet ettiği bir yemeğe, bomba söylentilerinin yoğunlaşması üzerine bakanların gelmeyei, bu planı biraz aksattı.

Time-Life grubu yöneticileri bu günlerde "etkili" çevreleri Türkiye'nin doğal güzelliklerini anlatmakla meşgul. Sonuçlarını da "my life story"nin ikinci cildinde hep beraber izleyeceğiz.

KEYK plan hedeflerini geride bırakıyor

YUMUŞAMA SÜRECİNDE EKONOMİK TEMELLER

KEYK (Karşılıklı Ekonomik Yardımlaşma Konseyi), sosyalist toplum ülkelerini içine alan ekonomik bir örgüt. Üye ülkelerde yeni bir toplum kurulmasından başka dünya çapında yeni ve eşitlik temeli üzerine kurulu ekonomik ilişkilerin kurulmasını da amaçlıyor. Anti-empyalizm ve devrimcilik adına onun değişimine su taşıyan diğer akımların, sosyalist ülkeler arasında var olan ilişkilerin niteliği üzerine sürdürdükleri - Sovyetler Birliği'nin diğer sosyalist ülkeleri

"sömürdüğü" gibi - karalama kampanyası yalnızca bu ekonomik örgütlenme incelenerek bile boşa çıkartılabilir. Bu açıdan bakıldığında bu ekonomik örgütlenmeyi içe ve dışa dönük olmak üzere iki yönlü değerlendirmek yararlı olacaktır.

YENİ HEDEFLER, YENİ PROGRAMLAR

İçe dönük çalışmalarda geliştirilen başlıca hedef, topluluğa üye ülkelerin ekonomik gelişme-

lerinin sağlanması, sosyo-ekonomik sorunların birlikte çözümü, getirilen çözümlerde özellikle bilimsel ve teknolojik ilerlemenin sağlanması, sosyalist ekonomi kurallarının tek tek ülkeleri değil bütün üye ülkeleri kapsaması ve en önemlisi aynı anda ve birlikte kalkınmanın sağlanmasıdır. Yirmi yıllık bir geçmişe sahip, bu türden bir işbirliği somut adımlar atmıştır. KEYK'in geçtiğimiz Haziran ayı içinde Romanya'nın başkenti Bükreşte yaptığı 32. toplantısı sosyalist ülkelerin önümüzdeki dönem gerçekleştirecek durumunda oldukları somut adımları belirlemiş ve bu anlamda bu işbirliğinin dönüm noktalarından birini oluşturmuştur. Toplantının en önemli kararları arasında, Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin KEYK üyeliğine kabulü, üye ülkelerin ekonomilerinin geliştirilmesi, yaşama standartlarının yükseltilmesi ve barış ortamının geliştirilmesi doğrultusunda sosyalist ekonomik entegrasyonun geliştirilebilmesi için uzun vadeli programların hazırlanması kararları yer almaktadır.

Yukarıda sıralanan hedeflerin gerçekleştirilmesi için ilk anda atılacak adımlar da belirtilmiştir. Yine 32. toplantıda kabul edilen uzun vadeli programlardan en önemlisi enerji, akaryakıt ve hammaddeler ile ilgili olmuştur.

YENİ ENERJİ KAYNAKLARI

Sosyalist ülkeler topluluğunun dünya ticaretindeki payının yüzde 15 civarında olduğu ve yine aynı ülkelerin ekonomik büyüme hızlarının diğer kapitalist ülkelerinkinden daha hızlı olduğu gözönüne alınırsa; enerji, akaryakıt ve hammaddede olan geniş gereksinimleri ortaya çıkmış olur. Bilindiği gibi sosyalist ülkeler bu alanda geniş kaynakları sahip. Fakat bunlar şu veya bu açıdan tek başlarına yeterli değil. Bu alanlarda yeni yöntemler ve yeni kaynak arayışları var. Bunların arasında petrolden türetilen yakıtlarda tasarruf sağlamak amacıyla nükleer enerji santrallerinin geliştirilmesi önemli bir yer tutuyor. Önümüzdeki beş yıllık dönemde bu santrallerin nerelerde kurulacağı ve kapasiteleri bile saptanmış durumda. Bulgaristan'daki Kozluduzi santrali, Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde Bruna Leisner santrali ve Çekoslovakya'daki bir deneme santrali gerçekleştirilmesi düşünülen hedefler arasında. Küba'da dahil olmak üzere diğer sosyalist ülkelerde kurulacak olan nükleer santrallerin gücü 37 milyon kilowat'la ulaşacak. Enerji kaynakları arasında özellikle Polonya'da bulunan büyük kömür yatakları da var. Bu yatakların işletilmesi, kö-

mür çıkarımının hızlandırılması ve termik santrallerin kurulması da programın kapsamı içinde. Elde edilen enerjinin üye ülkelere dağıtılması için var olan dağıtım şebekesinin yetkinleştirilmesinin yanında yeni dağıtım sistemlerinin kurulması öngörülmüyor.

TEMEL SANAYİ KOLLARI VE ÇEVRE KİRLENMESİ

Diğer sanayi kollarında ise yüksek kapasiteli demir-çelik tesisleri, geniş kimya sanayi kompleksleri öngörülmekte. Bunların maliyetinin diğer sanayi yatırımlarından daha pahalı olması ve gerçekleştirilmeleri daha uzun zaman aldığı için üye ülkeler arasında sıkı bir işbirliği ve etkin bir planlama gerekiyor. Bu türden gerçekleştirilmeleri toplum açısından olumsuz bir yönü de çevre kirlenmesini arttırması ve doğayı tehdit etmesi. Bu alanda da etkin tedbirler alınmış durumda. Çevre kirlenmesiyle ilgili olarak yapılacak işbirliğine büyük önem veren KEYK Yürütme Komitesi 1977 Nisan ayında, sanayi artıkları konusunda araştırmalara bulunacak ve bunun önlenmesi için gerekli donanımı üretecek bir komisyonun kurulmasına karar verdi. Çevre kirlenmesiyle ilgili araştırmalar yalnızca KEYK ülkeleri içinde sınırlı kalmıyor, farklı toplumsal sistemlere sahip ülkelerle her alanda olduğu gibi bu alanda da ilişkiler ve bilgi alışverişi geliştiriliyor. Sosyalist ülkelerin ekonomik gelişmelerine ve birlikte kalkınmalarına katkıda bulunması için kurulmuş düşünülen altyapı tesisleri arasında taşıma, iletişim ve bilgineme sistemleri de bulunmaktadır. Bu yapının kurulmasıyla sosyalist ülkeler arasındaki ilişkilerin artacağı kuşkusuzdur.

DİĞER ÜLKELERLE EKONOMİK İLİŞKİLER

Topluluğun içe dönük çalışmalarından başka bir de dışa yönelik çalışmaları var. Politik yumuşama yolunda sürdürülen çabalara ekonomik açıdan destek sağlana bu çalışmalar farklı toplumsal sistemlere sahip ülkeler arasında eşitlik temeli üzerinde gelişiyor.

Sosyalist ülkelerle gelişmiş kapitalist ülkeler arasında metal sanayi, ağır makine sanayi ve otomotiv sanayi dallarında alışverişler çok üst düzeylere varmış durumda. SSCB'den ihrac edilen sanayi mallarının dörtte birinin gelişmiş kapitalist ülkeler tarafından satın alınması buna bir örnektir. Enerji krizinin ortaya çıktığı durumlarda, kapitalist ülkelerin gereksinim duydukları hammaddeleri sosyalist ülkelerden alabilmeleri olağan dünya çapında ekonomik bunalımın neden olacağı politik gerginliğin

azaltılmasında önemli bir etken dir.

SOSYALİST ÜLKELERİN BELİRLİYİCİLİĞİ

Sosyalist ülkelerin dış ekonomik ilişkiler ile ilgili bağları, kendi düzenli ve planlı ekonomileri tarafından belirlenmektedir. SSCB'nin mali kaynaklarının 1976-1990 döneminde iki katına ulaşacağı öngörüsü buna bir örnektir. Bu öngörü diğer sosyalist ülkeler için de geçerlidir. Bu türden bir artışın sosyalist ülkeleri topluluğunun dünya ekonomisi üzerindeki etkisini arttıracığı açıktır. Bu anlamda KEYK üyesi ülkelerin dünya ekonomik gelişiminde dengeli bir unsur olmaları işlevi artacak ve dünya tekelilerinin hegemonyası altında inleyen gelişmekte olan ülkelerin ve kapitalist ülkelerin emekçi sınıflarının mücadelesinde önemli bir yer alacaktır.

KEYK'in sosyalist ülkeler arasında ekonomik gelişme açısından saptadığı hedef ve programları eksiksiz yerine getirmesi ve çoğu zaman aşması dışa yönelik çalışmalarında, yani toplumsal sistemleri ne olursa olsun, diğer ülkelerle karşılıklı çıkar, işbirliği ve eşitlik üzerine kurulu ekonomik ilişkilerin gelişiminde aktif rol oynaması, kapitalist ülkeler temsilcilerini bu örgütün gücünü kabul etmek zorunda bırakmıştır. Fakat bu kabulleniş daha ileri gitmekte ve bu kişiler, ekonomik ve ticari bağların doğu-batı ilişkilerinde önemli bileşenler olduğu ve dünya barışının kalkıcılığının sağlanmasında etkin rol oynadığını belirtmek durumunda bırakılmaktadır.

Fakat tüm bu zorunlu kabullenişlerin yanında, karalama ve üye ülkeler arasındaki dayanışmayı bozma girişimleri sürdürülmektedir. Üyelikle yeni kabul edilen Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti'nin KEYK ülkelerine "yük" olduğu teması, son günlerde emperyalizm tarafından işlenmektedir. Vietnam'daki sel felaketinden sonra, sosyalist ülkelerin maddi ve manevi anlamda bu ülkeye yaptıkları karşılıksız yardımlar ve saldırıları da geri püskürtmüş ve tahrifat ve yalan üzerine kurulu emperyalist propaganda'yı boşa çıkartmıştır.

Sosyalist ülkelerin farklı toplumsal sistemlere sahip ülkelerle barış içinde birarada yaşama, her alanda uluslararası işbirliğinde doğan olanaklardan azami şekilde yararlanma politikası, artışın kalıcı kılınması, uluslararası güvenlik ortamının güçlendirilmesine katkıda bulunmaktadır. Sosyalist toplum ülkelerinin ekonomik örgütlenme biçimi olan KEYK bu açıdan değerlendirilmelidir.

Carter nötron için ilk işareti verdi

Dünya halklarını tehdit eden nötron bombasının yapımı için gerekli hazırlıklar sürdürülüyor. YÜRÜYÜŞ'ün bundan önceki sayılarında "ABD Senatosunun nötron bombasının yapımına gelmesi için gerekli fonun ayrılmasına 68'e karşı 1 oyla karar verildiği" bildirilmişti.

Başkan Carter nötron bombası için gerekli parçaların imaline başlandığını ve kısa bir süre sonra bu çalışmaların tamamlanacağına da belirtti. Bu açıdan, Avrupa'da halen sürmekte olan Nato toplantısıyla çakışması anlaşılmaktadır. Bu yolla dünya emperyalist sisteminin lideri, NATO üyesi ülkeler üzerindeki üstünlüğünü pekiştirmeye amaçlamaktadır.

"Soğuk savaş" ortamının yeniden canlandırılmaya çalışıldığı Nato stratejisinin de bu doğrultuda değiştirildiği bir dönemde, Nötron bombasının yapımı için ciddi adımlar atılması, NATO Avrupa müttelik kuvvetleri Komutanı Haig'in iddia ettiği gibi "Nato ittifakı için cesaretlendirici" olabilir. Ne var ki emperyalizmin saldırgan güçlerinin kazanç hanesine kaydedtikleri bu durum, dünyanın ilerici, demokrat, sosyalist güçleri için ve dünya barışı için gerçek bir tehdit unsuru içermektedir.

Nötron bombasına güvenen emperyalist devletler açıkça bir nükleer savaşın tehdit olarak kullanılmasının önkoşullarını hazırlıyorlar ve NATO üyesi diğer ülkeleri de bu havaya sokmak için toplantılar düzenliyorlar. Bu doğrultuda, esnek mukabele stratejisi yerine, saldırı yoluya savunma adıyla yeni bir stratejinin hazırlanması çalışmalarına, bağlantılarıyla iyi ilişkiler kuracağını, kişilikli bir dış politika izleyeceğini ve dünya barışına kendi bölgesinde katkıda bulunacağını iddia eden Ecevit Hükümeti de bulunmaktadır. Bu durum ülkemizdeki sosyal-demokrat hükümetin iç politikadaki ikili tavrunu dış politikasına da yansıtılmışı açıkça göstermektedir.

Uluslararası düzeyde yumuşama sürecini ve bunun yaratacağı olumlu gelişmeleri genişletecek olan yeni strateji özellikle sosyalist ülkelere karşı emperyalist sistemin ileri karakolunu konumunda olan NATO üyesi ülkelerin dış politikalarını büyük açmazlarla karşı karşıya bırakacaktır.

Uluslararası saldırgan güçlerin ve bombanın yapımına "teknik bilgileriyle" katkıda bulunan Amerikalı uzmanların nötron bombasını sevimli göstermeye yönelik açıklamaları başta dünya sosyalist sistemi olmak üzere tüm ilerici, demokrat, sosyalist güçlerin nötron bombasına karşı yürüttükleri kararlı mücadeleyi saptırılmayacaktır.

SSCB Bilimler Akademisi Üyesi,
Uluslararası İşçi Sınıfı Hareketi
Enstitüsü Direktörü

Çağımızda düşüncelerin gittikçe artan bir rolü olduğu tartışılmayacak bir olgudur. İnançlar ve politik görüşler hem yeni toplumu başarıyla inşa etmekte olan hem de sömürüye, emperyalizme ve yeni sömürgecilğe karşı mücadele eden emekçi halkın eylemlerini büyük ölçüde belirlemektedir.

Sosyalizm düşmanları bu olguyu da gözönünde tutmak zorundalar. Bu nedenle devrimci fikirlerin yayılmasını, gerçek sosyalizmin büyüyen etkisini ve uluslararası işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketlerinin baskısını engellemek için her türlü siyasi ve ideolojik manevraya başvurmakta. Değişen duruma kendilerini uymayan anti-komünizmin ideologları, gerekçelerini yenileştirmeye, hatta bir ideolojik karşı saldırı tezgahlamaya çalışıyorlar.

ESKİ KAVRAMLAR YENİDEN SAHNEDE

İki sosyal ve ekonomik dünya sistemi arasındaki ideolojik çatışmayı nitelendirirken Lenin'in hemen devrim sonrası yıllardaki şu sözlerini anımsamak uygun olacaktır: "Bir devrimin gücünün, devrimci taarruzun keskinliğinin, enerjisinin, kararlılığının ve kesin zafere ulaşmasının burjuvazinin direncini artırdığı kuralını bizim devrimimiz, diğer devrimlerden daha açık bir biçimde kanıtlamıştır" (1)

Çok uzak olmayan bir geçmişte burjuvazi ve onun ideologları, geniş kitlelerin ideolojiszleştirilmesi, politikaya kayımsız ve ilgisiz hale getirilmesi çabalarına başlıyorlardı. Hatta, uzlaşmaz sınıfların ideolojilerinin "içinin boşaldığı"na, "ideolojinin sonunun geldiği"ne, vs. ilişkin teoriler üretirken kendilerine "bilimsel metodoloji birikemi" yaratmaya çalıştılar.

Bireyci olmalar ve "sınıf çikarı gözememek" iddiası taşıyan bu gerici politikalar, hemen her adımda gerçek değişimleri çok açık bir biçimde ortaya koydular. Yaşam emperyalizminin övgülerini rota değiştirmeye zorladı.

Kısa bir süre önce bazı Batılı yayıncılara ilginç bir tartışma oldu. Bazı yazarlar, sosyalizme rekabette kapitalizmin konumunun zayıflığını esefle karşılarken, komünist ideoloji ve politikaya karşı eski ideolojik kavramların kullanılmasında ısrar ederek, doğrudan bir "karşı saldırıya" geçmesini istiyorlardı. Başka yazarların arzusu ise eski ideolojik-politik gardrobun yenilenmesi idi.

Ancak, bundan kast edilen burjuva toplumunun tarihi olarak zamanını doldurmuş değerlerini atmak değil, onları yeniden, cılabayı, parlatarak, yutturarak hapa yeni bir kılıf bulmaktır. Ama ne tür bir kılıf? Bu sorunları kesin ve açık bir yanıt yoktur. Gerçekte burjuva ideologları kendilerini ideolojik bir çıkışızın içinde bulmuşlardır.

Bu açıdan en açıklayıcı olan Profesör John K. Galbraith'in "The Age of Uncertainty" (2) adlı yeni çalışmasıdır. Geçmiş yüzyılın ekonomik düşüncesindeki "büyük belirginlikleri" ile bugün burjuva iktisatçıların sorunları çözmedeki "büyük belirsizlikleri" arasındaki karşıtlığı kaydeden yazar, "eski-günlere belirlenimlerinin" çöküşüne yol açan toplumsal güçlerin yeni mevzilenmesini kabul ediyor.

Onun bu görüşleri başka bir Amerikalı Profesör olan G.C. Lodge'un "The New American Ideology" adlı kitabında

GÜNÜMÜZDE İDEOLOJİK MÜCADELE

da yer alıyor: "1970'lerin ortalarında Amerika, ne yaptığı bilmeden, kaygılı bir ulustur... Eski Fikirler ve Yargılar... değişen gerçekler karşısında uçup gitmektedir." (3) (Doğal olarak referans burjuva fikirleri ve yargıları içindir).

Kitleleri çekici, yapıcı herhangi yeni bir düşünce üretme yeteneği olmayan burjuva eski düşünceleri yeni hale getirebilmek için büyük bir çaba harcamaktadır. Hiç de yeni olmayan bu düşünce, sosyal devrim kavramının yerine bilim-teknik ilerleme kategorilerini yerleştirmekten başka bir şey değildir. Ayrıca Rusya'da Ekim Devrimi ile başlayan ve süren devrimci toplumsal değişimlerin tarihi sonuçlarının küçümsenmeye çalışılmasıdır. Burjuva ideologları, çoğu zaman, gerçeklere ters olarak; politik amaçlarının; özgürlüklerin, insan haklarının, demokrasinin ve ahlakın geliştirilmesi olduğuna İleri süren emperyalist ülkeler siyasi liderlerinde de deseklenmektedir. Bu, burjuva dünyasının kitleleri yönlendirebildiği eski günlerin ihtişamını bir kısmıyla da olsa her ne pahasına olursa olsun geri getirme arzusunun da yansımasıdır.

Yeni ideolojik manevralar "kara propaganda" yöntemi ve "psikolojik savaş-hali" ile kolkola yürütülmektedirler. Barış, hümanizm ve toplumsal ilerleme düşüncelerini etkisizleştirerek, bilimsel komünizm teorisine karşı çıkacak her şey; sosyalist "askeri tehdit" nakaatı, "insan hakları" yaygarası, "neo-liberalizm", "neo-konservatizm", "neo-teknokrasi", "yeni felsefe" ya da oportünist "neo-Marksizm" kavramı gibi anti-marksist "yenilikler" in kullanılması mübah olarak görülmektedir.

TEMEL GÜDÜLER

Tekelci burjuvazinin ideolojik, politik cephelerinin modesteleştirilmesinin nedenleri birçok unsura bağlıdır. Fakat temel neden dünya güçler dengesindeki büyük ve tersine çevrilemez değişimler ve onların sosyal ve politik yansımalarıdır. Anti-komünistler gerçek sosyalizmin uluslararası konumunun daha da sağlanmasını ve barışçı, ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerince elde edilen yeni başarıları ilgisiz kalamazlar. Bu nedenle Amerikan *Time* dergisi yönetmenleri "Sosyalizm 2. Dünya Savaşı'nı izleyen on yıllarda gerçekleştirdiği tartışılmaz global gelişmesini" tanımak zorunda kalıyorlar. Onların kestirimlerine göre, sosyalizmin destekçileri ya da "kendilerini sosyalist sayan"ları şu veya bu biçiminde olanlar "dünyanın egemen devletlerinin 53'tünü yönetmekte, dünya topraklarının % 39'unu, nüfusunun % 62'sini kontrol altında tutmaktadır". (4) Kuşkusuz bu ülkelerin bünyesinde de iktidar bilimsel sosyalistlerin elinde değildir. Ancak, anlamlı olan gerçek, modern dünyada, kapitalist gelişme yolunu çekici bulan halk sayısının giderek daha azalmasıdır.

70'li yılların ekonomik bunalımı, kitleleşmişlik, terman enflasyonu ve egemen sınıfların devlet kapitalizmi düzenlemesi içinde, bilimsel teknolojik devrimin ortaya çıkardığı sosyal ve ekonomik sorunları çözümlene yeteneğinden yoksun oluşu, kapitalizmin daha da göz-

den düşmesine yol açmaktadır. Başlıca sosyo-politik güçlerin büyüyen kutuplaşması yol almakta; kitleler sola kayarak toplumsal değişme taleplerini ortaya koymakta; seçmenleri koşullandıracak yönlendirme mekanizması çoğu zaman aksamaktadır.

Bu koşullarda çeşitli sosyo-politik güçlerin, devam etmekte olan silahlı savaşın karşı tutumları önem kazanmaktadır. Savaş ve Barış sorunları kitleler için hayati önem taşıdıkları için, kapitalist devletlerde egemen sınıflar bu alanda da manevralar yapmaya zorlanıyorlar.

Son zamanlarda "yeni bir strateji" den söz etmeye başladılar. Bunun arkasında yatan nedir? Kapitalist ülkelerin bazı aklı başında politikacıları, eski "güç-konumları" tavrının geleceğini olmadığını çok açık bir biçimde ortaya çıkması nedeniyle, bugünün gerçekleri ve sosyalist ülkelerle ilişkileri yeni yaklaşımlar gereksinimini kabul ediyorlar. Ancak, burjuva liderlerinin sözleri ve gerçeklere eğilme çabaları ile bunların politikada uygulanması arasında çok büyük farklar bulunmaktadır. Kuşkusuz birçok ülke halkı ABD yönetiminin "insan hakları" konusunda yaptığı manevraları ve diğer "buluşlarını" ciddi bir kaygıyla karşılamaktadır.

Ayrıca, burjuva ideologları halk kitlelerinin çevre sorunları, enerji, nüfus alarmında artan ilgilerini de gözönüne almayarak zorlanmaktadır. Kapitalist sistemin, bu hayati sorunları çözmeye yeteneğinde olmayışını gizlemek isteyen bu ideologlar, yeni oluşturdukları bazı kavramlar yerleştirmeye çalışmakta, uzlaşmaz çelişkilerin yeni aldığı toplumlara özgü bunalım olgusunu genel olarak uydurduğu bunalımı biçiminde sunmaktadır. Buna uygun olarak da bunalımın üstesinden gelebilmek için gerçek toplumsal ve siyasi faktörlerden koparılıp, spekülasyonla futürolojik modeller önermektedirler.

UÇ NOKTALARI BİRLEŞİYOR

Bugün özel olarak dikkat edilmesi gereken bir husus da, tekeli burjuvazinin gerici politikasını haklı kılabilmek için kapitalist ülkelerdeki "sol" ve sağ aşırı uçların terörcülüğünü kullanma çabalarıdır.

Gericiiler çoğu zaman terörist komünizmle özdeşleştirmek isterler. Bu birleştirilmesi olanaksız iki kavramı özdeşleştirmeye çalışarak tezgahlanan ideolojik ve sosyo-politik provokasyonun amacı, aşırı-sol ve sözde devrimci unsurlar da dahil, tüm aşırı unsurları gerçekleştirdiği fikir eylemlerini komünistlere yükleyerek, ve bir "anarşi yaygarası" kopararak, "düzeni koruma" adına iç politikada sağa kaymalarını haklı çıkarma çabasıdır.

Komünist hareket ısrarla ve tutarlı bir biçimde bu yöntemleri teşhir eder. Terör eylemlerini savunan ve örgütlenmelerin amacının, bir korku ve gerginlik ortamı yaratarak ilerici örgütlerin

konumlarını zayıflatmak, mümkün olduğu yerde, başta komünistler olmak üzere, demokratlara saldırılar tezgahlamak olduğunu gösterir. İtalyan Hristiyan Demokrat lider Aldo Moro'nun kaçırılarak öldürülmesinin, İtalyan Komünistlerinin uzun bir zamandır uğrunda mücadele ettikleri, İtalya'da anti-faşist, demokratik güçlerin güçlenmesi sürecini baltalamak isteyen gericiğin çabalarının yoğunlaştığı bir zamana denk düşmesi bir rastlantı değildir.

Sağ aşırıların ve neo-faşistlerin ne oldukları çok açıktır. "Sol" aşırılarına gelince, bunlar, eylemleri pratik olarak emekçi halkın demokratik kazanımlarına ve anti-emperyalist, ilerici hareketin birliğine karşı olduğu halde, sözde devrimci sloganlar kullanırlar.

Aşırı sağcılarını, "sol" radikallerini, neo-Troçkistlerin ve neo-faşistlerin çıkarları sıkı bir şekilde birbirlerine bağlidsir. Yüzeysel ayrımlarına rağmen yeni barış ve sosyalizm güçlerine ve emekçi halkın çıkarlarına karşıdır.

Gerek ekstremist gerekse oportünist ideologların temelde emperyalizmin açık savunucularına uygun anlayışları geliştirmektedirler. Örneğin Fransız küçük burjuva "yeni filozofları" ve bazı sağ ve "sol" oportünist "neo-marksistler", açık bir sınıfsal konumları olmadıkları için, kendilerini, Büyük Ekim Devrimi'nin uluslararası önemini bulandırmak isteyen gerici ideologlarla aynı çizgede birleşmiş bulmak'talar.

Ekstremist, oportünist ideologların iflah olmaz anti-komünistlerle aynı çizgede birleşmeleri Leninizmi "aşma" çağrılarıyla giderek açık bir hale gelmektedir. Bu çağrılar, Komünist dünyanın birliğini teorik ve metodolojik dayanaklarını yıpratmak isteyenlerin, ekmeğine yağ sürmektedir.

İşçi sınıfı hareketinin düşmanları, bilimsel komünizmin kurucularının ideolojik mirasına ve sosyalist ülkelere saldırarak, sosyalist fikirlerin çekiciliğini zayıflatabileceklerini, ve burjuva toplumunun derinleşen ekonomik ve ahlaki sorunları karşısında kitlelerin artan hoşnutsuzluklarını azaltacaklarını ummaktadır.

Fakat, dünya kapitalist sisteminin bunalımı büyümektedir. Kapitalizmin geleceğinin olmadığı giderek daha açık hale gelmektedir.

Boy hedefleri barış ve toplumsal ilerleme olan burjuva ideologlarının son manevraları önemsiz görülmemelidir. Bu manevralar çoğu zaman sosyalist ülkelerin içişlerine karışmak için değişik kılıklara bürünmekten başka bir şey değildir.

İki sosyal sistem ve ideoloji arasındaki mücadelelerinin sonucu konusunda tek yargı ancak tarih olmaktadır. Komünistlerin sosyalist sistem üstün olduğuna inançları tamdır. Sosyalizmin ve sınıfsız toplumun ilkelerinin, hem toplumun ve bireylerin özlelerine ve yaşamsal çıkarlarına, hem de evrensel barış ve toplumsal ilerletmenin çıkarlarına uygunluğuna inanırlar.

Prouda, 19 Mayıs 1978; *Socialism Theory and Practice*, Ekim 1978

- 1) V.I. Lenin, *Eserler*, C.30, s.450.
- 2) J.K. Galbraith, *The Age of Uncertainty*, Boston, 1977, p.133.
- 3) G.C. Lodge, *The New American Ideology*, N.Y., 1977, p.3
- 4) *Time*, 13.03.78, p.12.

Çocuk reklamları:

TELEVİZYONDAN ÇIKAN TÜKETİCİLER

OSMAN S. AROLAT

Her sabah Türkiye'nin çeşitli yerlerinde, en az 180 bin çocuk, ya anasına babasına kendi istedikleri markadaki jikleli aldırna savaşçıdırler, ya da küçükleriyle kendi cep harçlıklarını TV'deki bir ciktet reklamının isteğine uygun olarak bakkal amcalarına teslim etmektedi. Bunun aksini düşünmek kapitalizmin kurallarına inanmamak, Türkiye gerçeğini göznezlükten gelmek olur. Ve reklamlar birden bire dev gibi büyümektedir. Şu günlerde TV'de 7 ciktet firması çocukları şartlandırma yarışına aynı hızla girdiğimize göre 7 x 180 binlik, yani 1 milyon 200 binlik bir rakama ulaşılması gerekmektedir.

Türkiye'de yaklaşık 20 milyon kişi TV seyrettiğine göre, her yirmi kişiden bir ciktet almak zorundadır. TV'de reklamı yapılmakta olan jikleli firmaları, çeşitli armağanlarla çocukları kendi ürünlerine çekmeye çalışmaktadırlar. Dudak jikleli, bisiklet ve top vermek; Baybalaon çizgi-filmle etki sağlamaya amaçlamakta Cin-cin küçük kız Ayça ve arkadaşlarıyla çocuk beyinlerine yönelmektedir. Tipi-tipi jikleli içinde de çıkan bir karikatür kahramanının çizgi film olarak naceralarına yer vermektedir. Dandy yenden başladığı saldısında Arjantin Dünyaya Futbol Şampiyonasını fotoğraflarını armağan etmekte, Bayam'ın çizgi filminde en büyük balonun 6 jikleleleştirileceği üzerinde durulmaktadır. Özcan mizikli ve danslı bir etkiye yönelmektedir.

Çocukların şartlandırılması için TV'de salt jikleli firmaları reklam yapmaktadırlar. Bunun yanı sıra Eki, Ari, Oker isimli bisküvi firmaları firmaları, Çoko-Milk, Çoko-Krem, Çoko-Prens.

Şokella gibi şekerli kokulu ürünleri sunan firmalar, Coca-Cola, Pepsi Cola, Has, Aroma, Elvan, Fruko gibi renkli gazoz ve meşrubat firmaları da T-Sbird'ten bardağa kadar çeşitli armağanlar verecek çocukları etki altında tutmaya çalışmaktadırlar. Hatta, aralarında karete saldırganlığıyla öne çıkmaya çalışanları bile var.

KISASIYLA BİR HESAPLAMA YAPALIM

Yukarıda ortaya koyduğumuz günde her firma için 180 bin jikleli reklam "göten zembille" düşmediğine göre, öncelikle bu rakama bir firma için nereden ulaştığımızın hesabını verelim. Öncelikle, bu reklamlar TV'de yarım dakikalık bir süre almaktadır. Bir kampanya içinde haftada ortalama 20 kez kullanılmaktadırlar. TV'ye bir gösteriliş için ödenen para, 50 bin 490 lira olduğuna göre, sadece bunun için, 1 milyon 9 bin 800 lira ödenmesi gerekir. Yüzde 17 reklam firması primi olarak, bir iki küçük ödeme buna eklenince kampanya maliyeti 1 milyon 350 bin liraya çıkarılır. Yani bir haftalık kampanyaya bir aylık etkisi olduğunu düşünürsek ayda 5 milyon 400 adetlik jikleli satılmasına gereği ortaya çıkar. Evet, her firma için günlük 180 bin jikleli rakama böylece varırız.

BUNU NEDEN DİLİMİZE DOLUYORUZ

Şimdi, bunu jikleli sorunu olarak ele

Televizyon reklamlarının bir başka kurbanı mı?

aldığımızı ve gereksiz yere dilimize doladığımızı düşünemeler olabilir. Hatta kapitalist sistem içinde ticaretin kutsallığı adına, serbest rekabet adına ayıp ettiğimizi de düşünebiliriz. Oysa, kendileri kapitalist sistemin kurallarına bile gereken şekilde uymamaktadırlar. Bu reklamlarında çocukları şartlandırma uğruna ellerinden geleni arttırma koyma-

maktadırlar. Çocukların TV reklamlarında amaç olarak kullanılmayacağı, onlara kupon, etiket toplatılmayacağı, onların teşvik edilemeyeceği Reklam Yönetmeliğinin 39-40-42 ve 43. maddelerinde açıkça belirtilmesine karşın, bu kullarıma çiğnenmesi kolaylıkla sağlanmaktadır.

Ve kumalar çiğnene çiğnene küçük

Şemsiyeler cinayeti masalı

ESKİMİŞ SİLAHLAR YİNE PİYASADA

Eylül ayının başında, İngiltere'de kitle iletişim araçları tarafından Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'ni hedef alan yoğun bir anti-komünist kampanya başlatıldı. Dozu arttırılarak sürdürülen kampanyanın başlamasına George Marhov adlı bir Bulgar göçmenin "esarenciz" bir biçimde öldürülmesi neden oldu. (Bir başka deyişle bahane oldu.) Ölümlü olayının "esrar" daha çok yapıldığı biçimindeydi. George Marhov, Zehirli bilya atan bir şemsiye ile öldürülmüştü!

Ölenin kimliği ve kullanılan aletin "dehşet verici" niteliği, olayın "falli"ni de, önceden ha-

zırlıklı kimi çevreler nezdinde kolayca "açığa çıkıyordu". Bölgesi bir "cinayeti" olsa olsa birtakım bilinen komünist örgütler işlemiş olabirdi (!) Öyle ya, öldürülen George Marhov, devrimden sonra Bulgaristan'dan kaçarak batıya "sığınmış" ve o gün bugün de "hür dünya" için çalışarak, ekneğini emperyalist gizli servislerden çıkararak bir kişiydi. Üstelik de böylesine korkunç bir cinayet aletini ancak komünist kullanabilirdi (!) Olay da işte bu "inandırıcı kanıtlarla", böylece açığa çıkarılıyordu.

Bu "kanıtlar", İngiliz radyo-televizyon ve basın kuruluşları

için kuşkusuz bulunmaz malzemelerdi. Malzemelerin anti-komünist bir kampanyanın alevlendirilmesinde kullanılmasında da gecikilmedi. Hıyali yazılar ve yayınlarla, diğer göçmenlerin de katılımıyla kampanya genişletildi. Kısa bir süre sonra da, bir başka göçmen Vladimir Kostov aynı planla karşılaştı, ancak ölümünden kurtuldu.

Bu gelişmeler üzerine, Bulgaristan Telgraf Ajansı (BTA) İngiliz radyo-televizyonuna yaptığı açıklamada, "teğen varolan iyi Bulgar-İngiliz ilişkilerine katkıda bulunmayı istemiyorlarsa, en azından, bir anti-Bulgar kampanyayı büyüterek bu ilişkilerin gelişmesini engellememeleri gerektiği"ni belirtti ve yapılan asılsız suçlamaları kesin olarak reddetti.

Ne var ki, akıllı olmaz polisiye hikâyeler birbirini izledi. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu diğer ülkelerdeki kitle iletişim araçları da fırsatı ganimet bildiler. Sosyalist ve kapitalist ülkeler arasında ilişkilere normalleşmesini kabul edemiyen bu gerici çevreler, iftiralar, dakaverelele bu içreç anti-Bulgar, anti-komünist koroya katıldılar. Korunu çirkin sesi, bir diğer göçmenin, Vladimir Simeonov'un öldürülmesiyle çığlıklara döndü.

Gerçekle hiçbir yakınlığı bulunmayan bu iddialar, tamamen sosyalist ülkelerin artan prestijini önlemeye, onların küçük düşürmeye, karalamaya yöneliktir. Kaldı ki, böylesi karanlık cinayetler sosyalist ülkelerin hiçbir şekilde onayını alamaz. Onlar,

sosyalizmin doğasına aykırı bu cinayetlerden yarar ummazlar. Hele ki yokedilenler sosyalizm kaçkını hainlerse...

Sosyalist ülkeler, kendi burjuva çıkarlarına ters düştüğü için ülkelerini bırakıp kaçanları iyi tanırlar. Bu insanların birçoğu ülkelerinin sınırlarını çok ötesinde sosyalizm düşmanlığı yapar hayattarını sürdüren, emperyalist gizli servislerin papağanlık yapmaları için finans ettiğii, onların denetlediği, kullandıktan sonra da bir kıyıda aulan kişilerdir. Son zamanlarda da, yeni bir soğuk savaşın derinleşmesinde ucuz malzeme durumundular. Ancak George Marhov, Vladimir Kostov ve benzerleri sosyalist ülkelerin halkları üzerinde hiçbir ciddi etkisi yapmamaktadırlar. Yapmaları da olanaksızdır. Bu nedenledir ki, bugün Bulgaristan'da böylesi satılık hainlerle hiç mi hiç ilgilenilmemektedir. Önemli sayılabilecek birpolitik tehlike olamadıkları için de, ne Bulgaristan ne de diğer sosyalist ülkeler, sansasyon meraklısı batılı gerici çevreler fırsat verebilecek karşıpropagandalara girişmemektedirler.

Konuyla ilgili olarak, BTA'nın yaptığı açıklamada, bu çirkin saldırılara ilgili olarak şu yorum yapıyor:

"Batıda George Marhov ve Vladimir Simeonov'un ölümlü ve bunlara bağlı olarak Vladimir Kostov'un durumu ile ilgili bazı gerçeklere dayanılarak çirkin oyunlar oynanmaktadır. Fakat bunların ilgili çevre tarafından Bulgaristan Halk Cumhuriyeti'

nin itibarını sarsmak ve ona iftira etme amacıyla önceden planlanan bir kampanya olduğu ortaya çıktı. Göçmen çevresinde ve kendi liderleri arasındaki entrikalar, çekişmeler ve moral bozukluğu ve kendi kişisel amaçlarına ulaşmak için eski anavatanlarına karşı giriştikleri maceracı ve terörist eylemleri çok iyi bilinmektedir. Batıdaki bazı gizli servislerden bunun için aldıkları yardım ve talimatlar da artık gizli değildir. Bulgaristan'ın bu moral bozucu olaylarla ve sonuçlarıyla hiçbir ilgisi ve bundan kaynaklanan aşırı bir tutumu yoktur. Bulgar organları BTA'ya George Marhov ve Vladimir Simeonov'un ölümleriyle ilgili uydurma ve iftiraları en kesin yolla reddetmek için yetki vermiştir. Aynı zamanda bu temellere bağlı olarak, gerçeğin bulunmasında yetkili Bulgar organlarının ortak araştırmalar, incelemeler ve değerlendirmeler yapması için İngiliz makamlarına yardımda bulunmayı hazır olduklarını bildirmiş için BTA'ya yetki verilmiştir."

Sosyalist ülkelerin politikasının denli açık ve net. Emperyalizmin kollarını kısırlatıcı bağlayan da bu. Bu ve benzeri kampanyalar, soğuk savaşın yeniden derinleşmesini, emperyalizmin gücünü günden güne yitirmesindedir. Gücünü yitirdiği anda de oraya buraya tırnaklarını uzatıyor. Kendine sıcak ya da soğuk yeni saldırı alanları arıyor. Ancak bu saldırıların atıldıkları böylesi paslanmaz, çakarılmaz silahlarla yapılmayacağını da öğrenmeli.

kız Ayça, Ayşe Mat gibi TV çocuk reklamlarının ünükleri meta haline gelmekte.

TV, REKLAMLAR DIŞINDA ÇOCUKLARA NELER VERMEKTE?

TV, reklamlarla çocukların beyinlerini yikanmas yolunda alabildiğince açık bir alan olma özelliğini taşıyor, bunun yanında çocuk eğitimi ve çocuk programlarına ne yetenece yer vermektedir. 43 saat 30 dakikalık haftalık yayın süresinin yüzde 35,6'lık bölümünü film ve dizi filmler, yüzde 10'unu müzik, yüzde 17,9'unu spor eğlence, yüzde 14,5'ini haber programları kaparken, çocuk için yüzde 3'lük, çocuk programları için yüzde 4'lük bir yer ayrılmaktadır. Reklam programları toplamın yüzde 3,4'e ulaşması çocuk eğitimi ve çocuk programları arasındaki önemsemeliği ortaya koymaktadır.

Peki yapılan çocuk programlarında neler var?

Bu sorunun cevabı da, yine öykünme yabancı kaynakların ağırlığı ve acıdırma esasına dayandıkları gerçeğini bize göstermektedir. Çocuk programı olarak 5 özel yapım, 4 çizgi film, ve 4 çocuklara yönelik dizi film bulunmaktadır.

Özel yapımlardan "Oynamak istiyorum" okul öncesi çocuklara vücutlarının bölümlerini tanıtmakta. Ancak, programın periyodundaki belirsizlik, yarırsızlık sonucunu getiriyor. İlkokul üst sınıf çocukları için hazırlanan "Ath Karınca" 4 tiyatroy oyuncusunun Ali-Veli-49-50 isimleriyle, beyaz cama gelmelerini bazı çocukların katılmadan izlemesi üzerine kurulu bir oyun programı. "Bizim Sokak" adını taşıyan yapım ise İngiliz TV'sinin "Sesame Street" isimli yapımından öykünülerek hazırlanmış, "koku dışarda" bir yapım olma özelliğini taşıyor. "Oyun Sandığı" isimli okul öncesi çocuklarla ilgili diğer program ise inandırıcı olmayan dekorlarla hayvanları çocuklara tanıtmakta. Çocuklar için özel yapımlar arasında en iyi hazırlanmış diyebileceğimiz magazin programı "Dönme Dolap" ta bulunmaktadır.

Son aylarda çocuklara yönelik çizgi filmler arasında, Marko, Pinokyo, An Maya ve Heidi yer aldı. Bütün yabancı kökenli olan bu filmlerin ortak özelliği çocuklara acı vermesi ve onları üzmesiydi.

Yine hepsi yabancı kökenli olan dizi filmlerin, ortak özellikleri de, bir başka yaşamın aktarılması gerçeklerden kopukluk ve özendirme amaç edinmeleri. İsimleri ise "Lassie", "Kaç Joe Kaç", "Çahnan Taç", "İsveçli Robenson".

Kıyasla söylemek gerekirse, TV çocuk programları da genelinde Türkiye'de çocukların kendi ülkelerinde yapılan, yaratılan, onların özümleyebilecekleri, onları geliştiren programlar olma özelliğini taşımamakta. Genel olarak bir "yozlaşma" hakim bütün programlara.

BU YAPININ GETİRDİĞİ SONUÇ NE?

Bu yapı, gönlüdüğü gibi, çocukları tüketici bireyler yapmak isteyenler tarafından nitme temeli üzerine oturmaktadır. Çocuklar bu reklamların yönlendirilmesiyle bugünün çevrelerini zorlayan tüketici, yarının şartlandırılmış tüketim bireyleri haline getirmeye çalışıyor. Jilet ve benzer şartlandırıcı reklamlar da bugünden çok kapitalist sistemin yarını için önem taşıyor. Kapitalist sistemin şartlandırılmış tüketim bireyi haline getirmek istediği bireylerin yaratılması açısından çok büyük önem taşıyor.

Reklamların sürelerinin kısıtlığı, durmadan tekrarlanmaları müziklerinin çekiciliği ve özendiriciliği çocukları çok etkileyen özellikler oluyor. Ve bir süre sonra çocuklar konuşan ve dinleyen bireyler olmaktan çıkıp, tekerlayan yapan bireyler oluyorlar. Tüketim bireyi yaratmanın, kapitalizmin istediği "At gözlükleri"ni takmanın ilk adımları böylece sağlanıyor. Çocuk beyinlerdeki yaratıcılık, çok yönlü düşünme, öğrenme ve geliştirme özellikleri köreltilerek, onları hazır konan kendilerine kapitalizm tarafından verilen kabul eden bireyler haline getiriliyorlar.

KAPİTALİZMİN SINIRI

Kapitalist sistem içinde üretimin gerçek sınırı sermayenin kendisidir. Sermaye kendi kendine genişleyici bir amaç içindedir. Üretim araçları yalnızca kapital için üretimi esas alır. Bunun doğal sonucu olarak da bu sistem içinde toplum çıkarı ve bireylerin yaşamlarının gelişmesi önde gelmez. Önde gelen amaç, kapitalin çıkarılmasıdır. Kapital ellerinde tutan bir zümrenin çıkarılması, bunun sonucu olarak üretim araçları tekelleşmeye başlar.

Bir süre sonra toplumun tüketim gücü kapitalist üretim yönünde bir sınırlanmaya getirir. Bu nedenle tekelleşme tüketim alanlarının geliştirilmesi zorluğu sonucunu getirir. Bunun sonucu olarak kendi kendine yetmenin yerine çok yönlü uluslararası ilişkilerle sermayenin tüketim alanlarını etkisi altına alarak bağımlı kılması ortaya çıkar. Bu gelişmenin ulaştığı noktada üretim ve tüketimin yöneldiği kadar, kültürel üretim alanının yozlaştırılması ve şartlandırılması da önem taşır.

Egemenlik kapitalin elinde olduğu için yaygınlaştırılan alanda pazarlar yaratılırken girilen ülkede üretim ve tüketim karmaşık bir nitelik kazanır. Karşılıklı ilişkilerde kapitalin yoğunlaştığı ülke adına yani emperyalist merkez adına, onun sunduğu değerlerin doğru kabul edilmesi uğruna ülkenin bütün ulusal değerleri yozlaştırılır. Ayaklar altından ulusal temel çekilip alınır. Ekonomik alanda kültürel alanda da bu sağlanır. Ulusallığa artık sadece tarih kitaplarında "1071 yılında Alp Arslan Anadolu'ya Malazgirt savaşını kazanarak beyaz bir

atın üzerinde beyaz peleriniyle girdi" gibi yavelerde yer vardır. Onun dışında ne ekonomik ne de kültürel alanda gerçek ulusal ve işçi sınıfının uluslararası birliğine temel olan gerçekler yozlaştırılıp yok edilmeye çalışılır.

TÜRKİYE'DEKİ GELİŞME BUNUN BİR HALKASIDIR

Çocukların reklamlarla şartlandırılmak tüketici bireyler olarak yetiştirilmesinin ilk adımlarının jilet reklamlarıyla atılması bu genelleşmelerin emperyalizme özel zincirinin halkalarıdır. Emperyalizm bütün dünyada çocuklardan başlayan bir saldırı ile, hem yarının tüketicilerini yaratmakta, hem de çok yönlü soygunun temellerini atmaktadır. Bu saldırı ise, çocukların güzel yaratıcılıklarını, en güzel tohumların yeşereceği beyinlerini köreltirken, kocaman gözlerindeki ışığı alarak, onları köreltmektedir.

Bir jilette TV'den başlayan saldırı karşısında bütün kalkanlar ele alınmalı, direnilmelidir. Yarını kurmak ve kurtarmak bugünden başlar...

BİRLER-ALTILAR-BİNLER

YOKLAR,
YOK OLACAKLAR,
SÜRDÜKÇE BEREKETLİ
VARLIĞI
İNSANIN...

VARLAR
KI,
BİR

BİTMEZ TUTAM
KARANFİL ELLERİNDE.

ALTILARLA
ONLARLA
İNSANLARLA
DÜNYANIN ORTASINDA
VAR OLACAKLAR...

Gelinim,
acımın paydaşı.
Tut ellerimizden...
Tut ki
Tutsun,
Akıllarımız aklı.
Kavgayı,
kavgayı bir yokuş
bir yokuş olarak tanımlamak kolay.

Acıyı,
bir acı,
soyut bir acı insanda
kalış bir kurşunda,
kalleşce tanımlamak kolay...

Onurumsa,
ki onurumdan...
Onurum çatıyor bugünü yaşamaktan...

Gelinim,
tut elimden.
Nasıl, tek tekiz
diye, tutturmuşlar.
İnanma...
Korunmak için
korkularından
kayıyorlar adeta...
Birimiz binimizden
benden seni...

El bir başka elin sıcaklığından yoksunsa
Dil bir başka dilden anlamıyorsa
Göz bir başka gözü görmüyorsa
Bir kurşun, bin kurşun kadar acıtmıyorsa
İnancını.
Önce onu
sonra da özgürlüğü vur başına
çağının tekrarlanan ihanetini kuşanmış
sahte peygamberlerin...

Gelinim,
ne zaman ki ölim,
öleni yaşatarak geçiyor dünyamızdan,
korku ataстан da olsa
papatyalardan hatta,
yakışmaz insana...

Şimdi sen
yeniden
ve hemen
tut elimden.

En büyük bütün için
milyarlar içinde
kırılmış sürgünlerle
çift olalım birleşen...

Abdullah Nefes
10/Ekim/1978 Ankara

4 RENKLİ, BÜYÜK BOY, 96 SAYFA, 50 TL.

ÇİZGİLERLE İNSANLIĞIN TARİHİ

OKTAY EKİNCİ

BİLİM YAYINLARI PİYERLOTI CAD. 21/1 ÇEMBERLİTAŞ / İSTANBUL

ACIMIZI KALBİMİZE, ANISINI AKLİMIZA GÖMÜK

Bahçelievler katliamında sağ fakat ağır yaralı olarak kurtulan Altan'ın de yitirilmesi, altı arkadaşlarını yitiren Türkiye İşçi Partilileri yeni bir acıya sürükliyordu. Partili altı arkadaşlarının yitirilmesinin acısını bir ölçüde de olsa Altan'ın yaşamaya ile hafifletmeye çalışan Türkiye İşçi Partililerin duyguları TIP Ankara İl Başkanı Zeki Kılıç tarafından Serdar'ın ölümü üzerine yapılan basın açıklamasında dile getiriliyordu.

Serdar Altan'ın yitirilmesi geniş bir demokrat çevreyi de acıya boğuyordu. Daha ilk şeyhlerin acısı unutulmamıştı ve tepkiler sürüyordu. Katliama karşı gösterdikleri tepkileri Türkiye Demokrasisi teğraf çerkeş gösterenlere Krefeld Türk İşçileri Derneği ve Berlin Demokratik Sol Halk Demerği üleniyordu. Serdar'ın da yitirilmesi üzerine TIP Genel Merkezi teğrafları yağmaya, katliama karşı nefret bir kez daha dile getirilmeye başlanıyordu.

CENAZE TÖRENİ ENGELLENİYOR

Serdar Altan'ın görevlerini yapmak isteyen Türkiye İşçi Partisi arkadaşları ve ailesi cenaze törenine ilişkin hazırlıklara başlıyorlar. Altan'ın Maltepe camisinde kılınacak namazdan sonra, gönlü verdiği partisinin bayrakları arasında ve kavgı arkadaşlarıyla beraber son yolculuğuna uğurlanmaya hazırlanıyordu. Ailesi ve Türkiye İşçi Partili arkadaşları tarafından otobüslerle Karşıyaka Mezarlığına götürülmesi düşünülen Altan'ın cenazesi, orada TIP Genel Başkanı Behice Boran'ın bir veda konuşmasının ardından toprağa verilecekti. Altan'ın ailesi ve iyeyi olduğu Türkiye İşçi Partisi, hükümet çevreleri tarafından Karşıyaka Mezarlığı çevresinde sınırlandırmak istenen bir cenaze törenine karşı çıkıyorlardı. Emniyet yetkilileri tarafından tüm sırası cinayetlerin Karşıyaka mezarlığındaki küçük mesceidi namazları kılınarak gece orada defnedilmesi konusunda gösterilen ısrarlı çabalar bu kez de boy gösteriyordu. Emniyet yetkililerinin çabaları fayda etmiyor, Serdar'ın ailesi ve iyeyi olduğu Türkiye İşçi Partisi tarafından bu ısrarlı çabalara karşı sonuna kadar direnen kararlılığı içine giriliyordu.

Bu kararlılık Ankara Emniyet Müdürü ile Salı günü bir telefon görüşmesi yapan TIP Ankara İl Başkanı tarafından dile getiriliyordu ve TIP İl Başkanı görüşmesini törenin yapılacağına belirtiyordu. Aynı kararlılık ailesi tarafından da gösteriliyor, Serdar'ın evine gelen emniyet yetkililerinin görüşme isteği reddediliyordu. Ailesinin kararlılığı babası Turgut Altan'ın şu sözleriyle ifade edilmişti: "Serdar, vücudundaki beş kurşuna rağmen yaşamak için nasıl direndiyse, ben de onun anısı için, son yolculuğunun ona yakışır bir törene yapılması için aynı şekilde direneceğim."

Tören Çarşamba günü yapılacaktı. Çarşamba sabahı erkenden de Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran ve Genel Sekreteri Nihat Sargın Ankara'da bulunuyorlardı. Tören için hazırlıkları tamamlanmış, Serdar'ın partili arkadaşları Çarşamba sabahı 11.00'de Maltepe camii önünde ellerinde Türkiye İşçi Partisinin bayraklarıyla, arkadaşlarına karşı son görevlerini yapmak için beklemeye başlamışlardı.

Partili arkadaşları Serdar'a karşı son görevlerini yapmak için beklerken, cenazenin çıkışı ön engellenmesi üzerine ilgili makamlar derhal TIP yetkilileri tarafından aranıyor. TIP yetkilileri Başbakan Yardımcısı, İçişleri Bakanlığı, Valilik ve Emniyet Yetkilileri ile telefonda görüşmeye başlıyorlardı.

Yapılan görüşmeler bir sonuç vermiyor ve Serdar'a karşı son görevlerini yapmak için Maltepe Caminin önünde beş saat kıpırdamadan bekleyen arkadaşlarının arasında TIP Genel Başkanı Behice Boran, TIP yetkilileri ile ailesi arasında yapılan bir görüşmeden sonra

törenin ertesi güne ertelenmesine ilişkin kararları beliriyor, basın meşurlarına şu açıklama yapıyor:

"Üzülerek bildiririm ki, sevdiğim arkadaşımız Serdar Altan'ın cenazesinin kaldırılması yarına ertelendi. Nedeni, resmi makamların cenazeyi teslim etmemeleri, cenaze namazının Karşıyaka camisinde kılınması konusunda ısrar etmeleridir. Cenaze sahibi, Serdar'ın babası ile oğlunun cenazesinin Maltepe camisinde kaldırılmasını istemekte, bunda ısrar etmektedir. Bu onun hakkıdır. Önce Ankara Valisi izin vermediği gerekçesiyle cenazenin Maltepe camisine götürülmesini yasakladılar. Sorunu daha üst makamlara aktardık; Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Orhan Eyyüboğaz ile üç, özel kaleme müdürüyle de birkaç kez telefon konuşması yapıldı. Önce, vakit darlığından gerekli güvenlik tedbirleri alınmadığı yasaklama nedeni olarak gösterildi. Sonra, hükümet kararından söz edildi. Hükümet kararının resmi gazetesinde ilan gerektirdiği hatırlatıldı. İçişleri Bakanlığının ilke kararından söz edildi. Bir cenazenin namazının hangi camide kılınacağına bir ilke konusunu olamayacağı söylenince, konu orada kesildi.

Bir baba oğlunun cenaze namazını istediği camide kıldırıyorsa, bu engelleniyor, yasaklanıyorsa, hükümet başkalarının savundukları hukuk devleti, demokratik özgürlükler, hakça düzenin anlamı nedir, bir anlamı kalır mı bunların? Biz hukuk devleti kuralları içinde demokratik hak ve özgürlüklerimiz sahip çıkarak savunuyoruz, sonuna kadar savuna-
cağız. Anayasal hak ve özgürlükler bir yurttaşlar tarafından sahip çıkılıp savunulursa ancak yaşama geçer, gerçeğe dönüşür. Biz bunu yapıyoruz. Yarın öğle namazı zamanında yine burada olacağız."

Boran'ın açıklamasından sonra basına ve ajanslara bu haber ilettiliyordu: "Yarın (Perşembe) sabah 10'00'da Serdar Altan'ın ailesi, TIP Genel Başkanı Behice Boran ve arkadaşları Karşıyaka Morguna gidecekler, Serdar'ın cenazesini alacaklar ve Maltepe Camine girecekler. Eğer bu yaşıl hak engellenmeye çalışılırsa doğacak sorumluluk, Hükümet, Valiyete ait olacaktır." Aynı gece, basına iletilen bu haberden sonra hükümete yakın çevreler tarafından TIP yetkililerine "tatsız bir olay olmadan Serdar'ın cenaze töreninin yapılacağına sandığı" duyuruluyordu.

Çarşamba sabahı TIP Genel Başkanı, Genel Sekreteri, Serdar'ın ailesi ve partili arkadaşları 10.30'da morgda oluyorlar, cenazeyi alıyorlardı. Cenazenin arabaya yerleştirilmesi üzerine hemen etraf-
ları jandarma tarafından çevriliyor ve ailesinin bu en doğal hakkı, cenazenin çıkması engellenmek isteniyordu. TIP Genel Sekreteri jandarma yetkililerine şu uyarı yapıyor: "Üst kademedeki yetkililerinizle hemen temin edin. Beş dakika sonra cenazemize birlikte yola çıkacağız. Ye doğacak olayların sorumluluğu da biz olmayacaktır." Bu aralarda bir başka telefon görüşmesi de İçişleri Bakanı Özyıldırım ile TIP Başkanlık Kurulu iyeyi Can Akçiköz arasında yapıyor. Akçiköz bir kez daha partili arkadaşlarının cenaze töreninin Maltepe camisinde yapılması konusunda kararlı olduklarını belirtiyor.

Yapılan görüşmelerin ardından Serdar'ın cenazesi, bir gün önceki gibi elerinde TIP bayraklarıyla Maltepe caminin önünde sıralanmış olan partili arkadaşlarının arasında getiriliyordu. Caminin avlusunda TIP yetkililerinin ve ailesinin yanısıra demokratik örgüt temsilcileri de bulunuyordu. Cenaze namazının kılınmasından ardından da Serdar'ın ailesi ve Partili arkadaşları hep birlikte Karşıyaka mezarlığına doğru yola çıkan uzun bir konvoy oluştuyorlardı.

Karşıyaka Mezarlığına varılıyor ve otobüslerden inen kalabalık Serdar'ın cenazesinin ardından düzenli aralarla ha-

linde yürüyordu. Serdar toprağa verilmemesi önce TIP Genel Başkanı Boran bir veda konuşması yapıyordu. Şunları söylüyordu Behice Boran:

"Altı genç şehidimizin gönlümüzde açtığı derin yara daha taptaze kanarken, yedinci yığdımızı, Serdar Altan'ı kaybetmek, acımızı dayanılmaz düzeylere yükseltti. Bu yetmiyor mu gibi, bir de akıl almaz engellemeler çıkardılar karşımıza, adeta cenazemize el koyarçasına. Kız öskürdüler iki gün. Ama biz kökle-ri söktük sonuna kadar ve cenazemizi aldık.

Evlet Serdar'ın ölümü acımızı dayanılmaz düzeylere çıkarttı. Ama dayanacağız. O nasıl beş kurşun yarısına, param parça bedenine rağmen dokuz gün dayanmak mucizesini sürdürmüştü; yaşamak, mücadelesini sürdürülebilmek için yaşamak direncini son nefesine kadar göstermiş, katillerin bulunabilmesi için yardımcı olmuşsa, biz de aynı dirençle, aynı kararlılıkla mücadeleyi ö-
nünde arkadaşlarımızın bıraktığı yerdensürdüreceğiz, sürdürüyoruz."

Geçen hafta Perşembe sabahı Serdar'ı görmüştüm. Oyle canlı, oyle pırıl pırıl bir görünümü vardı ki, o denli ağır yaralı olduğuna insan inanmak istemiyordu. Yaşayacağıma inanıyorum. diyordu, karartı, güvenli bir sesle. Arkadaşlarının mücadelesine katılmak için yaşamak mücadelesine veriyordu. Ama faşist katiller öldürsün kurşunlanırlar, bir kez değil, beş kez. Nasıl dayanısın körpe beden burca kurşuna!

Acımız gönlümüzde, onlarınla aklımızda gömüyoruz. Hiç unutmuyoruz. Mücadelemizde onları yatacağız, onlara layık olmaya çalışacağız. Oclerini de alacağız; faşistler gibi aşığılık, faşistler gibi zalim terörle değil, örgütlü, disiplinli, amaca doğru güvenle ilerleyen mücadelemizi, bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesini, genç şehitlerimiz uğrunda canlarını verdikleri yüce mücadelemizi gelecekte, gücünderecek, önüne geçilmeye çalışılan güçlerden bir umak gibi aatarak alacağız öcümüzü. Şehitlerimiz son uykularını rahat uykularını "

Tomsonlarla çeviren cenaze

Ağaç kaldı...

SUNARKURAL

Hacettepe Hastanesi, devamlı bakım servisine doğru yol alıyordu. TIP Genel Başkanı Behice Boran, Parti yöneticileri ve iyelerinden oluşan bir grup partililer arkadaşımız, yoldaşımız Serdar Altan'ı ziyarete gidiyordu.

Kapı önünde partililer, arkadaşları Serdar'ın gözlerini bekliyorlar. Bekliyorlar için bekliyorlar. Ailesi de orada. Oğulların en şereflisi yoldaşımız, sosyalizm yolunda yaralandığını biliyorlar. Faşizmin provokasyonu etkilemiş onları. Gerçekten yalın değil değil karlılık okunuyor. Genel Başkan ve partililer önderinden geçenleri sayı ile kalcıyorlar. Onları dışarda bırakıp, ama selamları alıp girmiyor Serdar'ın yanına.

Genel Başkan Serdar'ın yatışını yanına yaklaşıyor. Serdar'ın o ana kadar kapalı olan gözleri açılıyor. Sıcak bakıyor hepimize. Sevincini, kararlılığını, bilincini okuyoruz gözlerinden. Güven doluyor içimiz. Ona güven veremeye gelmiş diye düşünüyörük. O bizden güçlü görünüyörük oysa:

"Hoşgeldiniz, diyorum, gücüm güc kattım. Çok mutlu oldum." Behice Boran, yatağın yanına yaklaşıyor. Serdar'ın konuşmasından çok sevindiğini söylüyor. En az Serdar kadar heyecanlı: "Serdar", diyor. "Öğlum ne kadar memnun oldum seni iyi gördüğüme, konuşmuşuna içtince nasil sevdim. Seni çok merak ediyordum, hep soruyordum, yinedi öylesine rahatladım ki..."

Serdar yatığı yerdensürdüreceğiz, moral veriyor. İnancı öylesine güçlü ki yalısın, herkes duysun istiyor: "Dürumum çok iyi, bugün bana iki bardak su verdiler, birini şimdi içtim, ötekisini de akşamasaşkladım. Yarın da suyu aratacaklar."

Serdar böylelikle her ana iyeyi güttüğüne belemekte istiyor. Gözlerinde sıcaklık kalplerimize yayılıyor. Güvenimizi arttırıyor. Ölüme olan beş kula, öylesine yaşamaya bağlı ki, ması olmadıkları için öz dilliyor Genel Başkanından, berberin yetmişine de hayıflanıyor. Daha sonra inancını bir kez daha tekrarlıyor:

"Şimdi yaşadığım için daha çok seviniyorum. Mutlaka yaşayacağım. Partime, Türkiye İşçi Partisine daha çok yarar olacağım." Faşistlerin buluşmak istedikleri provokasyon balçığı ulaşmasın bile Serdar'a. Ne yalnızlık, ne de intikam isteği var sözlerinde. Yatığı yerde daha bilmiş daha güçlü. Bu gücün bütün arkadaşları tarafından da duyulmasını istiyor. Onlara haber iletiyor:

"Ben, mutlaka yaşayacağım. Bütün arkadaşlarımla birlikte mücadeleyi sürdüreceğim hepimize selamlarımı iletin."

Genel Başkan Behice Boran destekliyor Serdar'ı: "Tabii yaşayacakım, hep birlikte omuz omuza mücadelemizi sürdüreceğiz." Ayrılmıyor Serdar'ın yanından. Görevlerini bizi bekliyor. Aklımız, Serdar'da, acımız yüreğimizde daşıyoruz. Daha çok örgütleme için, bir üye, bir üye daha kazanmak için çalışmaya gidiyoruz.

O ziyaretten sonra aradan beş gün geçti. Beş gün önce belki de öleceğini bilerek fakat inancını son ana kadar yitirmeyerek, arkadaşlarımız yatığı yerdensürdüyor Serdar. Örgütünü, inancını yaşayacağına biliyordu çünkü. Ağacı çok saldığını ve her geçeri gün biraz daha geliştiğini biliyordu. Yemyeşil bir daldı. Karlıdı. Ağaç kaldı.